

§ 266

**Taxekonstruktion för vatten och avlopp
KSN-2019-2184****Beslut**

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta föreskrifter om taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun enligt ärendets **bilaga** (Taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun),

att fördelningen mellan anläggningsavgiftens parametrar ändras enligt tabell 1 i ärendets **bilaga**, samt

att brukningsavgifterna sätts så att intäkterna för VA-kollektivet blir 50 procent fasta och 50 procent rörliga.

Ej deltagande i beslutet

Stefan Hanna (-) deltar ej i beslutet.

Reservation

Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Sammanfattning

Styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB gav i augusti 2017 VD i uppdrag att genomföra en utredning om framtidens taxa för vatten och avlopp (VA) som skulle belysa:

- alternativ till nuvarande konstruktion
- process för regelbunden taxeöversyn
- minskat behov av särtaxa
- behov av klimatanpassningsåtgärder
- tillämpning av taxeföreskrifter

Bolaget har med hjälp av konsultbolaget WSP gjort en omvärldsbevakning och kartlagt vilka konstruktioner av VA-taxan som används. Dessa konstruktioner har sedan utvärderats och jämförts med nuvarande taxekonstruktion. Resultatet av utredningen redovisas i rapporten "Översyn av VA-taxan i Uppsala kommun".

Yrkanden

Jonas Segersam (KD) yrkar ändring av den tredje att-satsen till:
att brukningsavgifterna sätts så att intäkterna för VA-kollektivet blir 30 procent fasta och 70 procent rörliga.

Fredrik Ahlstedt (M) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Jonas Segersams (KD) ändringsyrkande mot avslag och finner att arbetsutskottet avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Beslutsunderlag

Förvaltningens skrivelse den 5 augusti 2019.

Kommunledningskontoret

Kommunfullmäktige

Handläggare:
Andersson Johan
Hammar John

Taxekonstruktion för vatten och avlopp

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta föreskrifter om taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun enligt ärendets **bilaga** (Taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun),

att fördelningen mellan anläggningsavgiftens parametrar ändras enligt tabell 1 i ärendets **bilaga**, samt

att brukningsavgifterna sätts så att intäkterna för VA-kollektivet blir 50 procent fasta och 50 procent rörliga.

Ärendet

Styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB gav i augusti 2017 VD i uppdrag att genomföra en utredning om framtidens taxa för vatten och avlopp (VA) som skulle belysa:

- alternativ till nuvarande konstruktion
- process för regelbunden taxeöversyn
- minskat behov av särtaxa
- behov av klimatanpassningsåtgärder
- tillämpning av taxeföreskrifter

Bolaget har med hjälp av konsultbolaget WSP gjort en omvärldsbevakning och kartlagt vilka konstruktioner av VA-taxan som används. Dessa konstruktioner har sedan utvärderats och jämförts med nuvarande taxekonstruktion. Resultatet av utredningen redovisas i rapporten "Översyn av VA-taxan i Uppsala kommun", se ärendets **bilaga**.

Beredning

Ärendet har beretts av Uppsala Vatten och Avfall AB och kommunledningskontoret. Uppsala Vatten och Avfall AB:s styrelse beslutade den 13 juni 2019 att föreslå kommunfullmäktige att anta föreskrifter om taxa för den allmänna vatten- och

avloppsanläggningen i Uppsala kommun och att uppdatera konstruktionen kring anläggnings- och brukningsavgifter.

Näringslivsperspektivet har beaktats i beredningen och framgår av föredragningen i ärendet.

Föredragning

En översyn av nuvarande taxa har genomförts på uppdrag av bolagsstyrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB. Översynen har resulterat i ett förslag till ny taxekonstruktion med taxeföreskrifter enligt **bilaga** (Taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun). En omfördelning mellan anläggningsavgiftens parametrar föreslås också, samt att brukningsavgifterna sätts så att intäkterna för VA-kollektivet blir 50 procent fasta och 50 procent rörliga.

Beslutet berör endast konstruktionen av VA-taxan och behandlar inte några avgiftsnivåer som ändrar intäkterna för kollektivet som helhet. Däremot ändras fördelningen av avgiftsuttaget mellan kunderna i kollektivet så att avgifterna bättre speglar de tjänster fastigheterna är anslutna till och därmed den nytta kollektivets kunder har av den allmänna VA-anläggningen.

Förslaget innebär en förändring från en brukningsavgift som enbart baseras på vattenförbrukning till att även inkludera en fast avgift per fastighet och mätställe och en avgift per lägenhet. Detta ger en stor procentuell höjning främst för småhusfastigheter med låg vattenförbrukning och verksamheter med låg vattenförbrukning i kombination med stora lokalytor. Flertalet flerfamiljshus samt normalförbrukande villafastigheter får en sänkning eller opåverkad avgift på grund av förändringen.

Den förändrade konstruktionen innebär att taxan kan bli högre för vissa näringsverksamheter såsom handelsfastigheter med stora ytor och låg vattenförbrukning, se ärendets **bilaga**.

Konstruktionsförändringen föreslås börja gälla den 1 april 2020. Avgifterna för de olika parametrarna beslutas i samband med Mål och budget 2020–2022 i november 2019.

Ekonomiska konsekvenser

Konstruktionsförändringar enligt förslaget beslut leder till stabilare intäkter som bättre speglar kostnaderna. Detta är nödvändigt för att kunna säkerställa en långsiktigt stabil VA-ekonomi.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Protokollsutdrag från Uppsala Vatten och Avfall AB:s styrelsemöte 13 juni 2019

Diare nr: 2018-0727

§ 63

Beslut om taxekonstruktion

Maria Broström, Sara von Ehrenheim och Linda Hallenberg informerar kring ärendet. Styrelsen ställer frågor som besvaras.

Styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB beslutar

- att** anta föreskrifter om taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun enligt bilaga 1.
- att** fördelningen mellan anläggningsavgiftens parametrar ändras enligt tabell 1 i ärendetexten nedan.
- att** bruksavgifterna sätts så att intäkterna för VA-kollektivet blir 50 procent fast och 50 procent rörligt.

Justerat den 2019-06-25

Rätt utdraget intygar

Mimmi Bouvin

Datum

2019-05-28

Handläggare

Maria Broström

Diarienummer

2018-0727

MISSIV/ FÖRSLAG TILL BESLUT

Konstruktionsändring VA-taxan

Förslag till beslut

Styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB föreslås besluta att föreslå kommunfullmäktige att besluta:

att anta föreskrifter om taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun enligt bilaga 1.

att fördelningen mellan anläggningsavgiftens parametrar ändras enligt tabell 1 i ärendetexten nedan.

att bruksningsavgifterna sätts så att intäkterna för VA-kollektivet blir 50 procent fasta och 50 procent rörliga.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress

Uppsala Business Park
Rapskatan 7

Postadress

Box 1444
751 44 Uppsala

Växel

Telefon: 018-727 93 00
Fax: 018-727 93 10
uppsalavatten@uppsalavatten.se

Kundtjänst

Telefon: 018-727 94 00
Fax: 018-727 94 10
kundtjanst@uppsalavatten.se

Webbplats

www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer

556025-0051

Sammanfattning

En översyn av nuvarande taxa har genomförts på uppdrag av bolagsstyrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB. Översynen har resulterat i ett förslag till ny taxekonstruktion med taxeföreskrifter enligt bilaga 1. En omfördelning mellan anläggningsavgiftens parametrar föreslås också, samt att brukningsavgifterna sätts så att intäkterna för VA-kollektivet blir 50 procent fasta och 50 procent rörliga.

Förutsättningar, bakgrund och beredning

Uppsala Vatten och Avfall AB är huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun. Det innebär att bolaget äger och förvaltar den allmänna va-anläggningen i kommunen. Verksamheten finansieras genom avgifter i enlighet med taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun.

Juridiska förutsättningar

Förutsättningarna för att ta ut avgifter för finansiering av va-verksamheten regleras i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV). Betalningsskyldiga för va-avgifter är, generellt, ägare till fastigheter som är belägna inom verksamhetsområdet för den allmänna va-anläggningen och har behov av en eller flera vattentjänster.

Enligt 29 § LAV får avgifterna bestämmas som anläggningsavgifter och brukningsavgifter. Av 30 § framgår att avgifterna inte får överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva va-anläggningen. Bestämmelsen ger uttryck för självkostnadsprincipen och innebär att det totala avgiftsuttaget inte får överskrida summan av de nödvändiga kostnaderna för hela verksamheten.

Enligt 31 § LAV ska avgifterna bestämmas så att de fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist. Bestämmelsen ska tolkas så att va-avgifter i första hand ska bestämmas efter den huvudsakliga nytta som varje fastighet har av den allmänna va-anläggningen och med bortseende från huvudmannens kostnader för den individuella fastigheten. Huvudprincipen är att två fastigheter av samma storlek och användningsområde ska betala lika stora avgifter. Utifrån rättspraxis kan konstateras att förutsättningarna för att debitera lägenhetsavgift enligt VA-taxan inte är beroende av hur fastighetsägarna faktiskt använder sin fastighet eller av hur många som bor på fastigheten. Avgörande för att bedöma nyttan är istället hur fastigheten faktiskt ser ut och är disponerad.¹

Av 34 § framgår att avgifternas belopp samt hur de beräknas ska framgå av en taxa.

¹ BVa 55, Va 70/05

Bakgrund

Styrelsen för Uppsala Vatten och Avfall AB gav i augusti 2017 VD i uppdrag att genomföra en utredning om framtidens VA-taxa som skulle belysa:

- alternativ till nuvarande konstruktion
- process för regelbunden taxeöversyn
- minskat behov av särtaxa
- behov av klimatanpassningsåtgärder
- tillämpning av taxeföreskrifter

Bolaget har med hjälp av konsultbolaget WSP gjort en omvärldsbevakning och kartlagt vilka konstruktioner av VA-taxan som används. Dessa konstruktioner har sedan utvärderats och jämförts med nuvarande taxekonstruktion. Resultatet av utredningen redovisas i rapporten "Översyn av VA-taxan i Uppsala kommun", bilaga 2.

Anläggningstaxa

En omfördelning mellan de olika parametrarna i anläggningsavgiften behövs för att få en bättre intäktsfördelning mellan de olika typer områden bolaget bygger ut VA till inom befintligt och blivande verksamhetsområde. I dag och i framtiden ökar utbyggnationen av den allmänna anläggningen i nyexploateringsområden även med villabebyggelse och omvandlingsområden, jämfört med den fokus på förtätning i befintlig bebyggelse som funnits tidigare. Med anledning av den förändringen behöver tomtteavgiften vara en större del av den totala anläggningsavgiften för att spegla de långa ledningsdragningarna som är kostnadsdrivande vid utbyggnad i den typen av områden.

Det finns även ett behov att uppdatera taxeföreskrifterna med hänsyn till utvecklingen av rättspraxis och införa en avgift för allmän platsmark.

Brukningstaxa

Flera kommuner har tidigare haft VA-taxor med en konstruktion som liknar den som Uppsala har idag. Numera är det endast enstaka kommuner som har kvar en konstruktion som till så stor del beror av en fastighets vattenförbrukning. Den huvudsakliga anledningen till att de flesta kommuner frångått en sådan konstruktion beror på att vattenförbrukningens koppling till nyttan av vattentjänsterna ifrågasätts.

En fastighets nytta av den allmänna va-anläggningen består till största del av själva anslutningen, som innebär att fastigheten har tillgång till rent vatten i kranen, kan spola toaletten och att fastighetens dagvatten tas om hand. Mängden vatten som förbrukas på fastigheten är inte lika relevant. Att basera avgiftsuttaget enbart på den mängd vatten som förbrukas på fastigheten är därför inte juridiskt hållbart.

Frågan om avgiftens koppling till fastighetens nytta av den allmänna va-anläggningen har särskilt ställts på sin spets när det gäller tjänsten dagvatten som är en vattentjänst som har ökande kostnader. En fastighet som belastar dagvattennätet med mycket och smutsigt dagvatten men som har låg vattenförbrukning (ex. handelsplatser och andra

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress
Uppsala Business Park
Rapsgatan 7

Postadress
Box 1444
751 44 Uppsala

Växel
Telefon: 018-727 93 00
Fax: 018-727 93 10
uppsalavatten@uppsalavatten.se

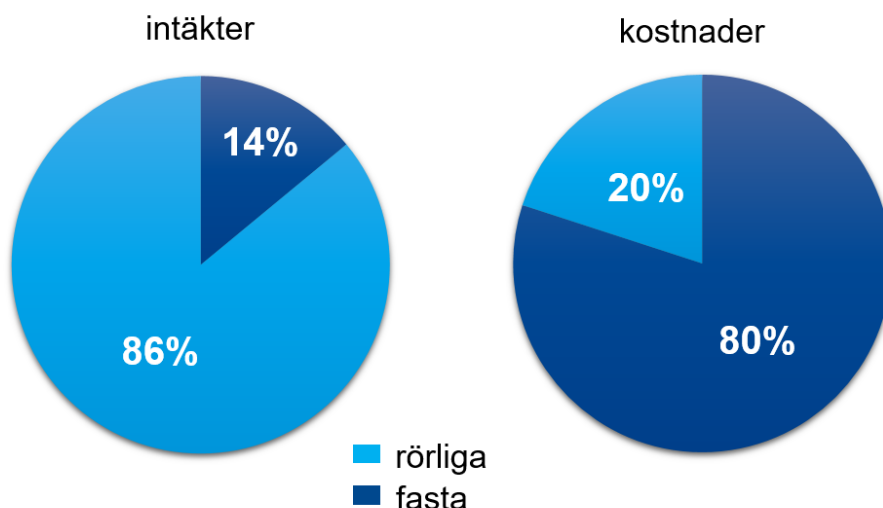
Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
Fax: 018-727 94 10
kundtjanst@uppsalavatten.se

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

verksamheter) betalar idag en väldigt låg avgift. Att den nya konstruktionen ger en mer rättvis fördelning mellan kunderna har därför varit en viktig drivkraft.

Bolagets kostnader består till väldigt liten del av sådant som beror av vattenförbrukningen. Det är infrastrukturen i form av till exempel ledningsnät och övriga VA-anläggningar som kostar i drift och underhåll. Kostnaderna är därmed huvudsakligen fasta och påverkas väldigt lite av mängden vatten som förbrukas eller avleds till reningsverk. Med dagens VA-taxa är intäkterna däremot i princip helt rörliga, kunderna betalar för det vatten man använder. Det innebär att om kunderna förbrukar mindre vatten så minskas kollektivets intäkter. Trots att kostnaderna är lika höga som tidigare. I ett starkt växande kollektiv med stora investeringsbehov förstärks den effekten dessutom av att kostnader uppstår mycket tidigare än intäkter kan börja komma in. Effekten förstärks ytterligare av behov av förnyelseinvesteringar, som inte skapar tillkommande intäkter till VA-kollektivet. Nuvarande intäktsmodell skapar på så sätt ekonomisk obalans.

Figur 1 Bolagets fördelning mellan fasta och rörliga intäkter och kostnader. Intäkternas fasta del bygger dels på att funktionen för att beräkna taxan innehåller roten ur, samt att det idag finns en minimiförbrukning på 50m³ som tas ut även om förbrukningen är mindre.

Beredning

Föreslagen konstruktionsförändring har tagits fram av Uppsala Vatten och har diskuterats och förankrats med Uppsala Vattens styrelse vid följande styrelsemöten:

Maj 2017: Strategidagar med information om taxa och behov av förändringar.

Augusti 2017: Uppdrag från styrelse om att starta en utredning om framtidens VA-taxa.

Oktober 2018: Rapportering av utredningen om framtidens VA-taxa.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress
Uppsala Business Park
Rapsgatan 7

Postadress
Box 1444
751 44 Uppsala

Växel
Telefon: 018-727 93 00
Fax: 018-727 93 10
uppsalavatten@uppsalavatten.se

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
Fax: 018-727 94 10
kundtjanst@uppsalavatten.se

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

December 2018: Förslag till beslut om ändrad taxekonstruktion. Styrelsen beslutade den 6 december 2018 §108:

"att inriktningen för fortsatt arbete med Va-taxan ska huvudsakligen vara en konstruktionsändring enligt bilaga 3

att anläggningstaxans parametrar ändras från vid antagande gällande nivåer enligt figur 1 i ärendetexten nedan

att brukningsavgifterna sätt så att intäkterna för VA-kollektivet blir 50 procent fasta och 50 procent rörliga

att ge VD i uppdrag att:

- Fördjupa konsekvensanalysen för olika kundgrupper

- Undersöka en möjlighet att införa en särskild reglering för ändamål som faller utanför vattentjänstlagens syfte samt samråda med Kommunledningskontoret.

- ge VD i uppdrag att senast mars 2019 föreslå styrelsen kompletta handlingar för förslag till beslut i Uppsala Kommunfullmäktige så att en ny VA-taxa kan införas under 2020."

Februari 2019: Genomgång av de bestämmelser i lagen om allmänna vattentjänster som gäller avgifter och taxa, rapportering av första delen av konsekvensanalysen samt andra frågor från styrelsen från föregående möte.

Mars 2019: Avstämning av tidplan.

Maj 2019: Rapportering av konsekvensanalys, huvudbudskap, frågor från partigrupper och KSAu, tidplan och preliminära nivåer.

Överväganden

I rapporten "Översyn av VA-taxan i Uppsala kommun" redovisas de alternativa konstruktioner som analyserats. Utifrån det har bolagsstyrelsen tagit beslut om att gå vidare med det förslag som presenteras nedan.

Konstruktionsförändringen föreslås börja gälla 1:a april 2020. Avgifterna för de olika parametrarna beslutas i samband med Mål och budget i november 2019. För att få tillräckligt med tid för att kommunicera förändringarna till berörda kunder behöver beslut om konstruktion fattas tidigare och styrelsen för Uppsala Vatten föreslås därför besluta om konstruktionen i juni. Därefter kan ärendet beredas för hantering i kommunfullmäktige. I konsekvensanalysen har nuvarande och föreslagen konstruktion redovisats baserat på intäktsbehovet 2020, vilket uppskattas till en 12% höjning av nu gällande taxa (2019-04-01).

Förslag till beslut

Beslutet berör endast konstruktionen av VA-taxan och behandlar inte några avgiftsnivåer som ändrar intäkterna för kollektivet som helhet. Däremot ändras fördelningen av avgiftsuttaget mellan kunderna i kollektivet så att avgifterna bättre

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress

Uppsala Business Park
Rapsgatan 7

Postadress

Box 1444
751 44 Uppsala

Växel

Telefon: 018-727 93 00
Fax: 018-727 93 10
uppsalavatten@uppsalavatten.se

Kundtjänst

Telefon: 018-727 94 00
Fax: 018-727 94 10
kundtjanst@uppsalavatten.se

Webbplats

www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer

556025-0051

speglar de tjänsterna fastigheterna är anslutna till och därmed den nytta kollektivets kunder har av den allmänna va-anläggningen.

Anläggningstaxa

I anläggningsavgiften föreslås grundavgift ersättas med förbindelsepunktavgift. Förändringen föreslås med anledning av utvecklingen av rättspraxis som inte gör det möjligt att ta ut grundavgift vid avstyckning av fastigheter. Förbindelsepunktavgiften är knuten till förbindelsepunkten istället för till fastigheten vilket medför att det vid avstyckningar kan tas ut ytterligare en avgift för den nytta som uppstår.

En omfördelning mellan de olika parametrarna i anläggningsavgiften föreslås för att spegla den kommande utbyggnationen inom befintligt och kommande verksamhetsområde. Fördelningen mellan avgiftsparametrarna föreslås ändras enligt tabell 1.

Tabell 1 Jämförelse nuvarande taxa och föreslagen taxekonstruktion för bostadsfastighet (exkl moms)

	Gällande	Förslag	Förändring
a. Servis	32400	30000	-7 %
b. Grundavgift(gällande)/ Förbindelsepunkt(förslag)	37800	26600	-30 %
c. Lägenhet	13500	11900	-12 %
d. Tomtyta	13,5	27,7	105 %

En föreskrift om att anläggningsavgiften kan räknas upp årligen, med entreprenadindex som medel av E84:311 och E84:322, föreslås för att få ett bättre förhållande mellan utbyggnadskostnader och – intäkter.

En ny anläggningsavgift för dagvatten gata införs för hållare av allmän platsmark eftersom fastigheter som består av allmän platsmark nyttjar den allmänna dagvattenanläggningen och det därför är skäligt och rättvist att dessa fastigheter betalar för detta nyttjande.

Brukningstaxa

För brukningstaxan föreslås Svenskt Vattens basförslag införas. Det innebär att, utöver en avgift per m³ levererat vatten, en fast avgift per bebyggd fastighet och mätställe per år och en fast avgift per lägenhet för bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet införs. Den fasta avgiften sätts så att den motsvarar de administrativa kostnader bolaget har för hantering av abonnemang och övriga kundrelaterade uppgifter.

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress
Uppsala Business Park
Rapsgatan 7

Postadress
Box 1444
751 44 Uppsala

Växel
Telefon: 018-727 93 00
Fax: 018-727 93 10
uppsalavatten@uppsalavatten.se

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
Fax: 018-727 94 10
kundtjanst@uppsalavatten.se

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

En enfamiljvilla betalar en lägenhetsavgift. För ett hyreshus med till exempel åtta lägenheter betalar fastighetsägaren åtta lägenhetsavgifter. För verksamheter motsvarar varje påbörjad 150 kvadratmeters lokalyta en lägenhet.. För sådana utrymmen i bostadsfastighet som används för bostadsändamål men där bostäderna delar kök räknas varje påbörjade 65 m² boyta Lägenhetsavgiften är den parameter som bäst speglar fastighetens nytta av vattentjänsterna.

Avgifterna för de olika parametrarna föreslås sättas så att intäkterna i snitt över hela kollektivet blir 50 procent fasta och 50 procent rörliga till skillnad från dagens 10-14 procent fasta avgifter. På så sätt får bolaget in större fasta intäkter, men utan att ett ekonomiskt incitament att spara vatten försvinner.

Föreslagen och nuvarande konstruktion visas i figur 2 och 3, där avgifterna är satta efter 2020-års intäktsbehov. Avgifterna är för en fastighet som har samtliga vattentjänster (vatten, spillvatten och dagvatten).

<u>Avgifter inklusive moms:</u>	
Fast avgift per mätställe	2 500 kr/år
Avgift per m ³	16,84 kr
Avgift per lägenhet	1542,5 kr/år

Figur 2 Preliminärt avgiftsuttag 1a april 2020 med föreslagen konstruktion

<u>Avgifter inklusive moms:</u>	
$A * X + B * ROT(X)$	
A=29,12	
B=215,32	
X= förbrukning vatten	

Figur 3 Preliminärt avgiftsuttag 1a april 2020 med nuvarande konstruktion

Trots att den absolut största delen av kostnaderna för att driva den allmänna va-anläggningen är fasta kan det vara lämpligt att inte sätta större del fasta avgifter för att det fortfarande ska finnas ett ekonomiskt incitament för fastighetsägare att hålla nere förbrukningen. Det finns dock statistik som tydligt visar att det inte är nödvändigt med en större andel rörliga avgifter. Det är oftast inte det ekonomiska incitamentet som är viktigt för att åstadkomma vattenbesparing hos slutkonsument, detta stöds av bl.a utredningen "Kritik på teknik" som SKL tagit fram. Av utredningen framgår att kundernas främsta anledning till minskad förbrukning är för att hushålla med vattnet, hushålla med energi för uppvärmning av vattnet och kostnaden för uppvärmning av vatten.

I Svenskt Vattens rapport 2008-7 har förbrukning jämförts med det rörliga vattenpriset per kubik i Sveriges kommuner. Slutsatsen från jämförelsen var att vi bara i måttlig utsträckning kan styra förbrukningen genom att variera det rörliga vattenpriset. Priset

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress
Uppsala Business Park
Rapsgatan 7

Postadress
Box 1444
751 44 Uppsala

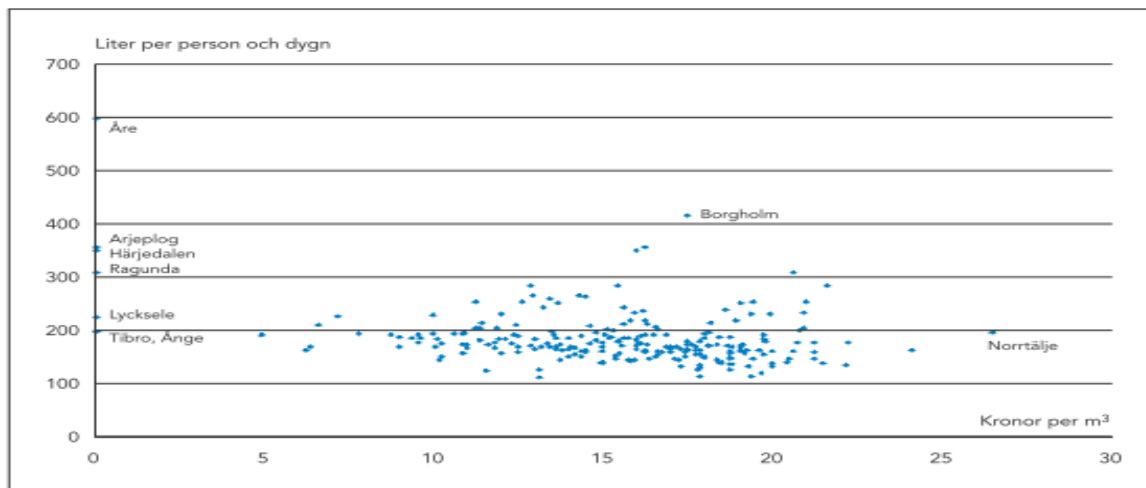
Växel
Telefon: 018-727 93 00
Fax: 018-727 93 10
uppsalavatten@uppsalavatten.se

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
Fax: 018-727 94 10
kundtjanst@uppsalavatten.se

Webbplats
www.uppsalavatten.se

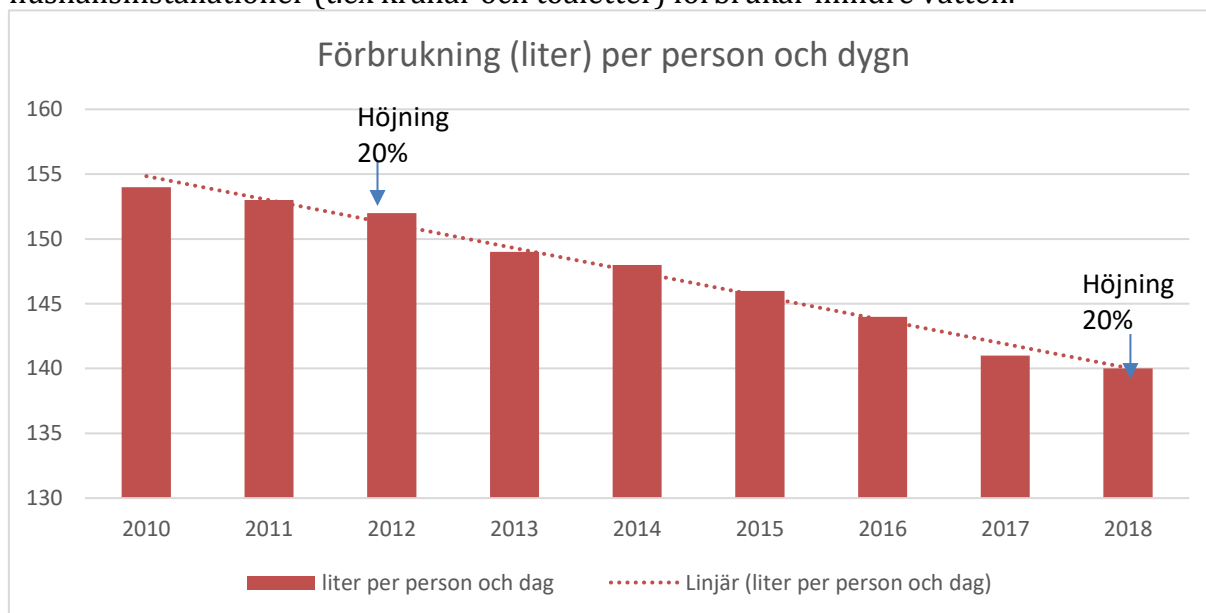
Organisationsnummer
556025-0051

uppfattas av de flesta som så lågt att det sannolikt knappast alls påverkar vårt dagliga beteende.

Figur 4 Samband mellan rörligt pris och specifik förbrukning i svenska kommuner. Källa SVU-rapport 2008-7

Den föreslagna konstruktionen ger också möjlighet att, på ett mer flexibelt sätt, ändra fördelningen mellan de fasta och de rörliga delarna av brukningsavgiften om förutsättningarna skulle förändras i framtiden, t ex om de rörliga kostnaderna för att driva va-anläggningen skulle öka drastiskt. Förbrukningen per person och dag har följt en jämn nedåtgående trend utan koppling till de taxehöjningar som historiskt gjorts trappstegsvis. Sänkningen av förbrukningen över tid beror sannolikt främst på att hushållsinstallationer (t.ex kranar och toaletter) förbrukar mindre vatten.

Figur 5 Förbrukning per person och dygn (liter) sedan 2010

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress
Uppsala Business Park
Rapsgatan 7

Postadress
Box 1444
751 44 Uppsala

Växel
Telefon: 018-727 93 00
Fax: 018-727 93 10
uppsalavatten@uppsalavatten.se

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
Fax: 018-727 94 10
kundtjanst@uppsalavatten.se

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

Bolaget föreslår att fördelning mellan avgifterna justeras så att intäkterna för varje vattentjänst täcker VA-huvudmannens kostnader för den vattentjänsten.

Bolaget föreslår också att avgifter för dagvatten gata införs för allmän platsmarkhållare i enlighet med vattentjänstlagens intention i både anläggnings- och brukningstaxan.

Risker och konsekvensbedömning av förslag till beslut

De konsekvenser som förslaget beslut ger redovisas nedan:

Ekonomiska konsekvenser

Möjligheter:

Konstruktionsförändringar enligt förslaget beslut leder till stabilare intäkter som bättre speglar kostnaderna. Detta är nödvändigt för att kunna säkerställa en långsiktigt stabil VA-ekonomi.

Risker:

Fel antal lägenheter per fastighet i abonnentregister ger felaktiga intäkter som behöver hanteras. Detta hanteras genom att antalet lägenheter är uppdaterade till dess nya nivåer sätts.

Varumärkeskonsekvenser

Möjligheter:

Tar bort "minimavgiften" som innebär att fastigheter med förbrukning mindre än 50 m³ får betala för 50 m³.

Ett avgiftsuttag som endast grundar sig i förbrukningen av vatten ger en missvisande bild om att bolagets kostnader till stor del är hänförliga till produktion av vatten.

Risker:

Stora avgiftshöjningar för framförallt fastigheter med låg förbrukning kan ge konsekvenser på förtroendet för va-huvudmannen. Detta hanteras genom tydlig kommunikation och information innan taxan vinner laga kraft.

Juridiska konsekvenser

Möjligheter

Föreslagen taxa följer Svenskt Vattens basförslag som är utarbetat av specialister och följer rättspraxis vilket gör den mer trolig att hålla vid en prövning, vilket nuvarande taxa sannolikt inte gör. Det blir även lättare för bolaget och kommunen att inarbeta ny rättspraxis i taxan i framtiden.

Risker

Det kan bli svårt att ta ut avgifter från allmän platsmarkhållare då det inte finns någon tydlig rättspraxis på hur avgiften ska tas ut och vilka krav som ställs för att utesluta en

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress
Uppsala Business Park
Rapsgatan 7

Postadress
Box 1444
751 44 Uppsala

Växel
Telefon: 018-727 93 00
Fax: 018-727 93 10
uppsalavatten@uppsalavatten.se

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
Fax: 018-727 94 10
kundtjanst@uppsalavatten.se

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

yta vid avgiftsuttaget. Avgiften är en liten del av totala avgiftsuttaget och bedöms därför inte ge stora konsekvenser om det blir problem att ta ut avgift från några av de identifierade ytorna.

Miljökonsekvenser

Möjligheter

Med avgifter som speglar kostnaderna bättre riskerar bolaget inte underskott som skulle kunna leda till förseningar av nödvändiga reinvesteringar eller svårigheter att anpassa verksamheten till ändrade omvärldskrav. Med avgifter som inte är beroende av endast vattenförbrukningen får bolaget större möjligheter att aktivt jobba för vattenbesparande åtgärder och resurseffektivitet.

Risker

En minskad andel avgifter som tas ut grundar sig på vattenförbrukningen vilket minskar det ekonomiska incitamentet att spara vatten. Detta bedöms inte ge några konsekvenser då en betydande del av avgiften även fortsatt är beroende av vattenförbrukningen.

Sigrid De Geyter
VD

Bilagor

Bilaga 1: Förslag till taxeföreskrifter

Bilaga 2: Översyn av VA-taxan i Uppsala kommun rev. 2019-05-27

Uppsala Vatten och Avfall AB

Besöksadress
Uppsala Business Park
Rapskatan 7

Postadress
Box 1444
751 44 Uppsala

Växel
Telefon: 018-727 93 00
Fax: 018-727 93 10
uppsalavatten@uppsalavatten.se

Kundtjänst
Telefon: 018-727 94 00
Fax: 018-727 94 10
kundtjanst@uppsalavatten.se

Webbplats
www.uppsalavatten.se

Organisationsnummer
556025-0051

Datum
2018-11-21
rev. 2019-05-27

Rapport

Översyn av VA-taxan i Uppsala kommun

1 Sammanfattning

Uppsala Vatten har gjort en översyn av Uppsala kommuns VA-taxa i syfte att föreslå förändringar som gör att taxan bättre uppfyller de krav som finns på en VA-taxa enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412).

Utgångspunkten för utredningen är att resultatet ska bidra till att skapa förutsättningar för en långsiktig sund ekonomi utifrån underbyggda taxor och avgifter.

Svagheter i nuvarande taxa:

1. Brukningstaxans konstruktion har en fördelning med övervägande rörliga parametrar (endast rörlig för förbrukning över 50 m³) medan kostnaderna för att förse abonnenterna med VA är till ca 80 procent fasta. Att ha ett tydligare förhållande mellan kostnader och intäkternas fasta respektive rörliga delar ger bättre möjligheter för en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi.
2. Det finns en problematik idag kring att kommunicera om minskad användning av vatten då en minskad förbrukning kan leda till att det inte finns finansiering för exempelvis planerat underhåll.
3. Ger inte möjlighet att ta ut någon avgift för dagvatten från allmän platsmarkhållare vilket det är tydligt i lagstiftningen att va-huvudmannen ska göra både i anläggnings- och brukningstaxan.
4. Brukningsavgifterna beror endast av vattenförbrukning vilket inte är ett bra mått på fastigheters nytta av framför allt dagvattentjänster.
5. Avgifterna ska täcka kostnaderna för den vattentjänst de avser vilket inte är fallet för framförallt dagvatten idag.
6. Fördelningen mellan anläggningsavgiftens parametrar behöver ses över för att utreda om det finns en möjlighet att få en mer jämn täckningsgrad mellan utbyggnad i villaområden och förtätningsområden.

Föreslagna lösningar:

1. För att få ett bättre förhållande mellan fasta och rörliga kostnader och intäkter har utredningen visat att en lägenhetsbaserad taxekonstruktion för brukningstaxan är att rekommendera.
2. Att sätta andelen fasta avgifter till 50 procent av de totala intäkterna rekommenderas för att inte riskera att incitament för att hålla vattenförbrukning nere ska försvinna. Att ha en större andel fasta avgifter medför också att det är lättare för Uppsala Vatten att aktivt bedriva kommunikationsinsatser för minskad vattenförbrukning utan att det påverkar bolagets resultat markant.
3. En avgift per m²ansluten yta för allmän platsmark som motsvarar avgiften fastighetsägare betalar för dagvatten för lokala vägar föreslås.
4. Att som i förslagen konstruktion mäta fastighetens nytta efter antal lägenheter på en fastighet är ett bättre mått på dagvattennyttan än vattenförbrukning i nuvarande taxa.
5. Intäkternas fördelning mellan de olika vattentjänsterna har jämförts med kostnadernas fördelning och avgifterna föreslås justeras så att andelen intäkter

från en vattentjänst ska vara lika stor del av totala intäkterna som andelen kostnader från samma vattentjänst är av totala kostnaderna.

6. En höjning av anläggningstaxans tomtteavgift i förhållande till de andra parametrarna föreslås för att ge möjlighet för bättre täckningsgrad vid utbyggnad i villaområden.

I anläggningsavgiften föreslås även att grundavgift ersätts med förbindelsepunktavgift. Bytet föreslås med anledning av utvecklingen av rättspraxis som inte gör det möjligt att ta ut grundavgift vid avstyckning av fastigheter. Förbindelsepunktsavgiften är knuten till förbindelsepunkten istället för fastigheten så att det vid avstyckningar kan tas ut ytterligare en avgift.

Innehåll

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Utgångspunkt	5
2.2	Lagstiftning	6
3	Nuvarande konstruktion	6
3.1	Anläggningstaxa	6
3.2	Brukningstaxa	8
4	Alternativ till nuvarande konstruktion	9
4.1	Anläggningstaxa	9
4.1.1	Analys och konsekvenser av studerade alternativ	9
4.1.2	Förslag till förändringar	11
4.2	Brukningstaxa	12
4.2.1	Analys och konsekvenser av studerade alternativ	12
4.2.2	Fördelning av kostnader per vattentjänst	15
4.2.3	Förändrad intäktsfördelning och effekter av föreslagen förändring	16
4.2.4	Förslag till förändringar	17
5	Slutsats	18

2 Bakgrund

VA-taxan är den ekonomiska grunden för VA-verksamheten. En översyn av VA-taxan har gjorts av Uppsala Vattens tjänstemän med stöd av konsultbolaget WSP för att utreda om det finns behov av förändringar och i så fall vilka. Arbetet har pågått under 2017 till 2019.

I samband med utredningen har en separat konsekvensanalys för brukningstaxan tagits fram, som belyser de kundgrupper som får de största avgiftshöjningarna, hur det ekonomiska incitamentet att spara på vatten påverkas och planerar följas upp och jämförelser med andra kommuner. Där ges även en inblick i den socioekonomiska situationen i förhållande till förändrad VA-avgift samt hur stor del VA-avgifterna är av några olika typhushålls totala hushållsekonomi. Detta redovisas i bilaga 1.

2.1 Utgångspunkt

Utgångspunkten för utredningen är att resultatet ska bidra till att skapa förutsättningar för en långsiktigt sund ekonomi utifrån underbyggda taxor och avgifter. Detta ska ske genom ett antal aktiviteter:

1. ta fram en modell av VA-kollektivets ekonomi utifrån nuvarande taxekonstruktion som tar hänsyn till nuvarande ekonomi samt investeringsplan.
2. presentera en analys av nuvarande taxekonstruktion och räkna fram de nivåer av taxehöjningar som skulle vara nödvändiga för att bibehålla en sund ekonomi över tid.
3. jämföra nuvarande taxekonstruktion med Svenskt Vattens basförslag eller andra goda exempel, och utvärdera skillnaderna.
4. utifrån utvärderingen ovan ta fram ett förslag på taxekonstruktion och taxenivå samt färdigställa en beräkningsmodell som ett verktyg i framtida investeringsplanering och taxebeslut.

Denna rapport behandlar punkt 2 och 3 och delar av punkt 4. En modell av VA-kollektivets ekonomi har tagits fram av WSP i samarbete med Uppsala Vatten. Denna kommer vara stöd i arbetet att ta fram nivåer på taxorna. Att inte ta med taxenivån i rapporten görs för att nivåer bör tas fram närmare den tidpunkt när nivån på taxan ska behandlas av KF så att de ska stämma så bra överens med intäktsbehovet som möjligt. Det är också viktigt att konstruktionsanalysen är intäktsneutral så inte nivåer och konstruktion blandas ihop. Konstruktionsförändringar kan ge förändrade avgifter för enskilda fastigheter medan nivåförändring ger ändrade avgifter för hela kollektivet med en angiven procentsats.

Svagheter i nuvarande taxa är:

- Brukningstaxans konstruktion har en fördelning med övervägande rörliga parametrar (endast rörlig för förbrukning över 50m³) medan kostnaderna för att förse abonnenterna med VA är till ca 80 procent fasta. Att ha ett tydligare förhållande mellan kostnader och intäkternas fasta respektive rörliga delar ger bättre möjligheter för en stabil och långsiktigt hållbar ekonomi. Om

förbrukningen går ner hos storförbrukare på grund av till exempel lågkonjunktur kan konsekvenserna bli stora för bolagets ekonomi med nuvarande konstruktion.

- Det finns idag en problematik kring att kommunicera om minskad användning av vatten då en minskad förbrukning kan leda till att det inte finns finansiering för exempelvis planerat underhåll.
- Ger inte möjlighet att ta ut någon avgift för dagvatten från allmän platsmarkhållare vilket det är tydligt i lagstiftningen att va-huvudmannen ska göra både i anläggnings- och brukningstaxan.
- Brukningsavgifterna beror endast av vattenförbrukning vilket inte är ett bra mått på fastigheters nytta av va-anslutningen och framförallt inte av dagvattentjänster.
- Fördelningen mellan anläggningsavgiftens parametrar behöver ses över för att utreda om det finns en möjlighet att få en mer jämn täckningsgrad mellan utbyggnad i villaområden och förtättningsområden.
- Avgifterna ska täcka kostnaderna för den vattentjänst de avser vilket inte är fallet för framförallt dagvatten idag.

2.2 Lagstiftning

Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) anger bestämmelser för att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 34 § ska VA-avgifternas belopp och hur avgifterna ska betalas framgå av en taxa. Avgifterna får fördelas på anläggningsavgifter och bruksavgifter. I 31 § anges att avgifterna ska bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist. För att kunna fördela kostnaderna måste varje vattentjänsts kostnad identifieras.

Av 30 § framgår att avgifter för allmänna vattentjänster är att de inte får överskrida det som behövs för att täcka nödvändiga kostnader för att ordna och driva VA-anläggningen.

I 2 § lagen om allmänna vattentjänster definieras en anläggningsavgift som en engångsavgift för täckande av en kostnad för att ordna en allmän VA-anläggning. Avgiften är tänkt att spegla den genomsnittliga kostnaden för att ansluta fastigheten.

Enligt samma bestämmelse som ovan definieras en bruksavgift som en periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift.

3 Nuvarande konstruktion

3.1 Anläggningstaxa

Kostnader för nybyggnation av VA varierar mellan olika utbyggnader och olika typer av områden. Två fastigheter med i övrigt identiska förhållanden ska betala lika stor avgift oavsett var i verksamhetsområdet de är belägna. Begreppet täckningsgrad beskriver här

inte kostnadstäckningen vid anslutande av en enskild fastighet utan det totala avgiftsuttaget för nyanslutningar i relation till den totala utbyggnadskostnaden inom verksamhetsområdet. Uppsala Vatten strävar efter en täckningsgrad på 80 procent för anläggningstaxan i enlighet med vad som beslutades vid beslut om nya nivåer för anläggningstaxan under hösten 2017. En täckningsgrad på 80 procent innebär en låg risk för överuttag.

Anläggningstaxan innehåller flera parametrar som definieras som kostnads- eller nyttoparametrar. Anläggningsavgiften tas ut när förbindelsepunkt har upprättats och meddelats fastighetsägaren. Fastigheterna som ansluts delas in i bostadsfastigheter och annan fastighet, där gruppen annan fastighet utgör en mycket liten del av fastighetsbeståndet. Fördelningen mellan parametrarna i taxan ska göras så att de på ett skäligt och rättvist sätt tar ut avgifter från den utbyggnad som vid tillfället sker inom kommunen.

§ 5

5.1 För *bostadsfastighet* och enligt § 3 jämställd fastighet ska anläggningsavgift betalas. Avgift utgår per fastighet med:

a) En avgift för varje uppsättning servisledning som dras till förbindelsepunkter för V, S och Df	Enligt prisbilaga
b) En grundavgift per fastighet	Enligt prisbilaga
c) En avgift per m ² tomtyta	Enligt prisbilaga
d) En avgift per lägenhet	Enligt prisbilaga

Nuvarande anläggningstaxa följer branschstandard till stor del och utgörs av fyra parametrar; servisavgift, grundavgift, lägenhetsavgift och tomtYTEavgift. Av dessa är servisavgiften och tomtYTEavgiften främst kostnadsrelaterade, det vill säga ska spegla kostnader vid anläggandet medan lägenhetsavgift och grundavgift är nyttorelaterade. Servisavgiften motsvarar en genomsnittlig kostnad för att anlägga servisledning till fastigheten. TomtYTEavgiften bidrar till kostnaderna för det lokala nätet. Grundavgiften och lägenhetsavgiften beskriver fastighetens nytta av att anslutas. För annan fastighet utgår ej lägenhetsavgift, och tomtYTEavgiften utgör till del då en nyttoparameter.

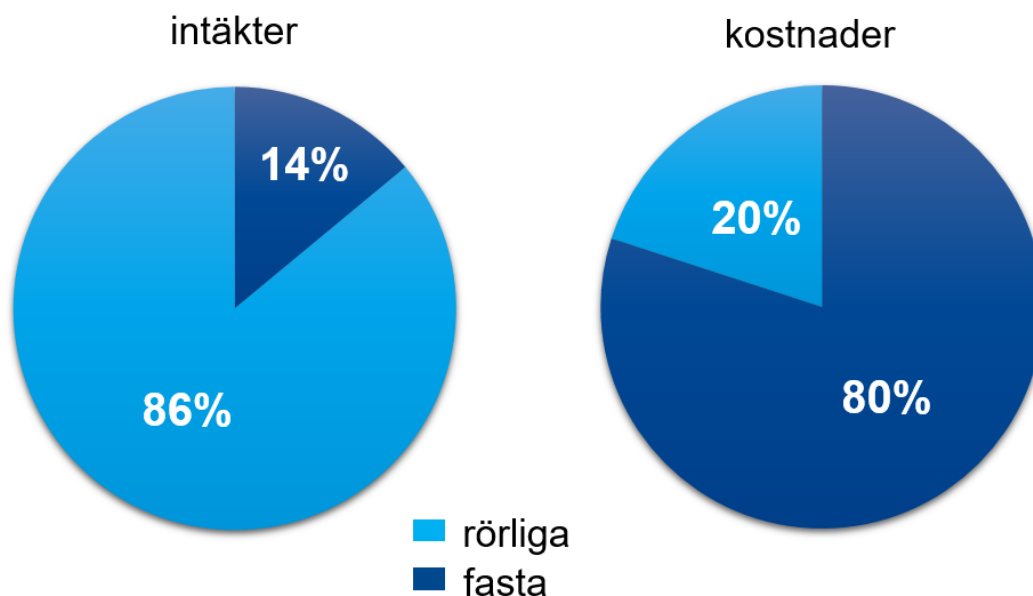
Grundavgiften har i rättspraxis visat sig ha svagheter och inte kunna tas ut vid avstyckning av fastigheter. På grund av det har många kommuner sett över sin konstruktion avseende den parametern och övergått till en förbindelsepunktsavgift.

Det främsta problemet med anläggningstaxan är att avgifter för tomtYTE är så låg att täckningsgraden i många villaområden (med generellt stora tomter i förhållande till bostäder) leder till att sär-taxa aktualiseras. Eftersom fler områden av denna typ byggs och planeras för jämfört med tidigare bör förhållandet mellan avgiftsparametrarna ses över, främst gällande tomtYTEavgiften.

Idag tas ingen avgift ut från allmän platsmarkhållare vilket är ett lagkrav att göra. Att lägga till en sådan avgift i kommande va-taxa är därför viktigt.

3.2 Brukningstaxa

Uppsala Vatten har en konstruktion av brukningstaxan som idag är unik i Sverige. Konstruktionen redovisas i figur 2. Avgifterna baseras endast på förbrukning, ned till en minimiavgift motsvarande 50 kubikmeter per år. Intäkterna utgörs till ca 14 procent av fasta intäkter medan kostnaderna är 80 procent fasta och ej beroende av vattenförbrukningen. Fördelningen redovisas i figur 1. En så låg andel fasta intäkter innebär en risk för felaktiga bedömningar av förväntade intäkter.

Figur 1 Fördelningen mellan intäkter och kostnaders fasta respektive rörliga delar

Bolagets intäkter är fördelade på 41% vatten, 50% spillvatten och 9% dagvatten. Motsvarande kostnader är 40% vatten, 45% dagvatten och 15% dagvatten.

Dagvatten delas upp i två typer- avledning från kvartersmark som utgör "dagvatten fastighet", och avledning från allmän platsmark som utgör "dagvatten gata". För "dagvatten gata" finns två typer av avgiftsskyldiga, fastighetsägare och allmän platsmarkhållare. I nuvarande taxa finns ingen avgift för allmän platsmarkhållare och inga avgifter tas genom taxan ut av allmän platsmarkhållare.

Nuvarande taxa fördelar avgifterna för alla vattentjänster baserat på vattenförbrukning. Förbrukningen av vatten kan dock inte anses vara en skälig och rättvis fördelning med hänsyn till fastigheternas nytta vattentjänsterna, framförallt inte dagvattentjänsterna.

För bebyggd fastighet ska bruksavgift betalas.

a) Avgift uttas per mätställe i fastighet enligt formeln:

$$\mathbf{A} \times \mathbf{X} + \mathbf{B} \times \text{ROT}(\mathbf{X})$$

X = årsförbrukningen i m³

A = konstant

B = konstant

För abonnenter med låg årsförbrukning, under 50 m³, debiteras bruksavgift (minimavgift) enligt prisbilaga

Avgifter inklusive moms

Figur 2 Nuvarande brukningstaxas konstruktion

4 Alternativ till nuvarande konstruktion

4.1 Anläggningstaxa

Fördelningen mellan parametrarna i anläggningstaxan ska göras så att de på ett skäligt och rättvist sätt tar ut avgifter från den utbyggnad som vid tillfället sker inom kommunen.

Då bolaget konstaterar att anläggningstaxans konstruktion fungerar bra till stora delar har endast uppdatering utifrån rättspraxis och jämförelser med svenskt vattens basförslag gjorts. Fördelning mellan avgiftsparametrarna har setts över för att bättre spegla utbyggnationen inom kommunen genom att öka tomtYTEavgiftens andel av den totala anläggningsavgiften.

4.1.1 Analys och konsekvenser av studerade alternativ

I Svenskt Vattens förslag finns förutom servis-, lägenhet- och tomtYTEavgift en förbindelsepunktsavgift. Förslaget innehåller istället ingen grundavgift. Praxis har visat att förbindelsepunktsavgiften beskriver nyttan på ett tydligare sätt då förbindelsepunktsavgifter kan tas ut vid avstyckningar. Förbindelsepunktsavgiften tas ut för varje förbindelsepunkt en fastighet har, medan grundavgiften bara kan tas ut en gång per fastighet. Fastigheter med fler förbindelsepunkter får därför i basförslaget en högre avgift jämfört med dem med endast en vilket anses bättre spegla nyttan fastigheten har av vattentjänsterna.

Ett annat behov som identifierats är möjligheten att ta ut avgift från allmän platsmarkhållare. Allmän platsmark är exempelvis torgytor och större vägar som alla invånare i kommunen anses ha nytta och därför bör bekostas av skattekollektivet. Den avgift som ska tas från allmän platsmarkhållare bör motsvara det fastighetsägare betalar för dagvatten gata som är en avgift för dagvattenhantering från det lokala vägnätet. Allmän platsmarkhållare betalar då lika mycket per kvadratmeter ansluten yta som en fastighetsägare gör. En omräkning av fastighetsägarens avgift som utgörs av del av lägenhetsavgift alternativt tomtYTE görs utifrån generella beräkningar.

Problemet med den stora skillnaden i täckningsgrad mellan olika områden beror till viss del av att Uppsala inte haft lika stor utbyggnad i villaområden med stora tomter som nu och därför inte har en taxa som är anpassad till det. Under översynen har därför olika typer av utbyggnadsområden identifierats och en omfördelning mellan parametrarna gjorts så att kostnadsparametrarna får större betydelse, vilket också har stöd i praxis.

I nuvarande och föreslagna taxa finns en begränsningsregel för tomtyta, som tagits fram för att inte en kostnadsrelaterad parameter ska få för stort genomslag för fastigheter med väldigt stora ytor. Den bygger på att tomtyteavgiften inte kan vara större än övriga parametrar tillsammans. I nuvarande taxa sker det maximala uttaget av tomtyteavgift vid en tomtyta på 6200 m² (för typhus A som är ett småhus som anslutits till vatten, spillvatten och dagvatten). Att höja tomtyteavgiften i förhållande till de andra parametrarna så att maximala tomtytan för typhuset som avgiftsbeläggs är 2 473 m² stämmer bättre överens med den praxis och kravet på skälig och rättvis fördelning av avgifterna över kollektivet.

Ett förslag till omfördelning av avgifter mellan parametrar har tagits fram med hjälp av underlag som består av de områden som Uppsala Vatten bygger och kommer att bygga under nästkommande år så att avgifterna ska bli skäliga och rättvisa för de bebyggelse typer som planeras i kommunen. Resultatet redovisas i figur 3. Exemplet utgör en direkt omräkning mellan nuvarande taxa och förslag till ny taxa och innebär inte ökade/sänkta intäkter från kollektivet som helhet. Däremot innebär det förändringar för enskilda fastigheter.

	Nuvarande konstruktion	Föreslagna konstruktion	Förändring
a. Servis	32400	30000	-7%
b. Grundavgift(gällande)/ Förbindelsepunkt(förslag)	37800	26600	-30%
c. Lägenhet	13500	11900	-12%
d. Tomtyta	13,5	27,7	105%

Figur 3. Jämförelse nuvarande taxa och föreslagna taxekonstruktion för bostadsfastighet (exkl moms)

Förslaget innebär jämfört med nuvarande taxa en sänkning av alla parametrar förutom tomtyteavgiften.

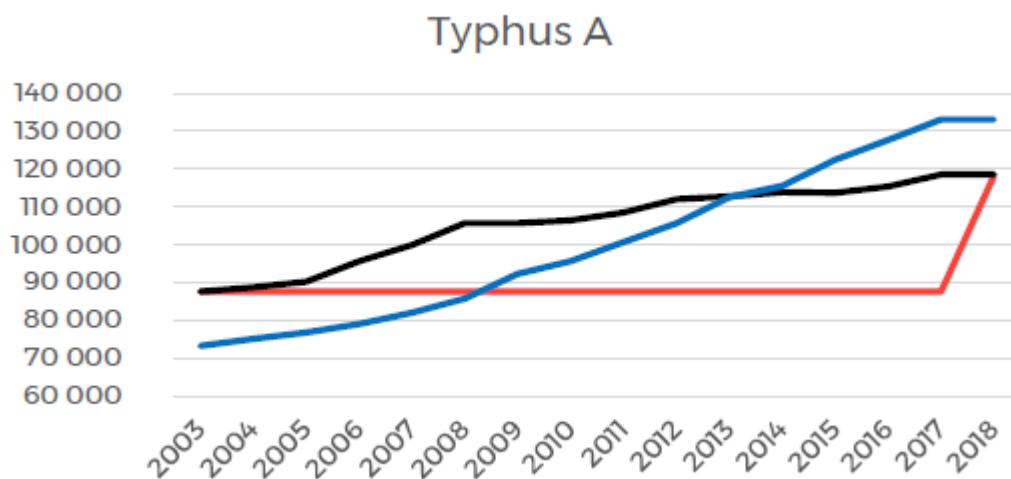
Förändringen för några typfastigheter visas i figur 4.

	Lägenheter	Tomtyta	Förändring
Typhus A	1	800	-4%

Villa med större tomt	1	2000	12%
Typhus B	15	800	-9%
Flerfamiljshus, större	100	3000	-9%

Figur 4 Förändring för några exempelfastigheter

Under 2018 höjdes anläggningsavgiften med 35 procent. Figur 4 visar hur en årlig höjning från 2003 med entreprenadindex som medel av E84:311 och E84:322 hade gett samma nivå 2018. Möjlighet bör införas att höja anläggningstaxans nivå årligen med entreprenadindex för att skapa förutsättning för enklare anpassning efter förändrade kostnadsnivåer. I övrigt bör justering göras vid förändring av typ av utbyggnad.

Figur 5 Anläggningsavgiftens förändring över tid. Blå linje är medel i Sverige, svart linje visar Uppsalas avgift årligen indexuppräknad från 2003 och röd Uppsala kommuns taxa

4.1.2 Förslag till förändringar

En förändring av anläggningstaxan enligt förslaget gör det möjligt att få en bättre kostnadstäckning i villaområden och omvandlingsområden. Detta görs genom att tomtYTEavgiften höjs i förhållande till övriga parametrar.

En förbindelsepunktsavgift föreslås ersätta grundavgift då rättspraxis utvecklats så att grundavgiften inte får tas ut vid avstyckningar av fastigheter.

För att kunna ta ut avgift från allmän platsmarkhållare behöver en avgift för detta läggas in i taxan. Avgiften ska tas ut per kvadratmeter ansluten yta.

En taxeföreskrift om att anläggningstaxan kan räknas upp årligen, med entreprenadindex som medel av E84:311 och E84:322, föreslås för att få ett bättre förhållande mellan utbyggnadskostnader och - intäkter

4.2 Brukningstaxa

VA-taxans nivå ska bestämmas så att resultatet blir noll enligt självkostnadsprincipen. Överuttag eller underuttag regleras över en treårsperiod. Medel kan under vissa förutsättningar fonderas för framtida investeringar.

Inom ramen för uppdraget har fyra alternativa konstruktioner som används i andra kommuner undersökts. Två modeller presenterade av Svenskt Vatten, en idag förekommande modell baserad på mätarstorlek samt nuvarande konstruktion med tillägg av tomtYTEavgift.

Alt 1. Mätarbaserad konstruktion: Den fasta avgiften storlek baseras på mätaruppsättningens nominella flöde samt en tomtYTEavgift för dagvatten.

Alt 2. Fast konstruktion: En specifik fast avgift för alla fastigheter och en tomtYTE för dagvatten. (Svenskt Vattens förslag)

Alt 3. Uppsala Vattens nuvarande konstruktion samt med en avgift per m² tomtYTE för fastigheter med dagvattenanslutning.

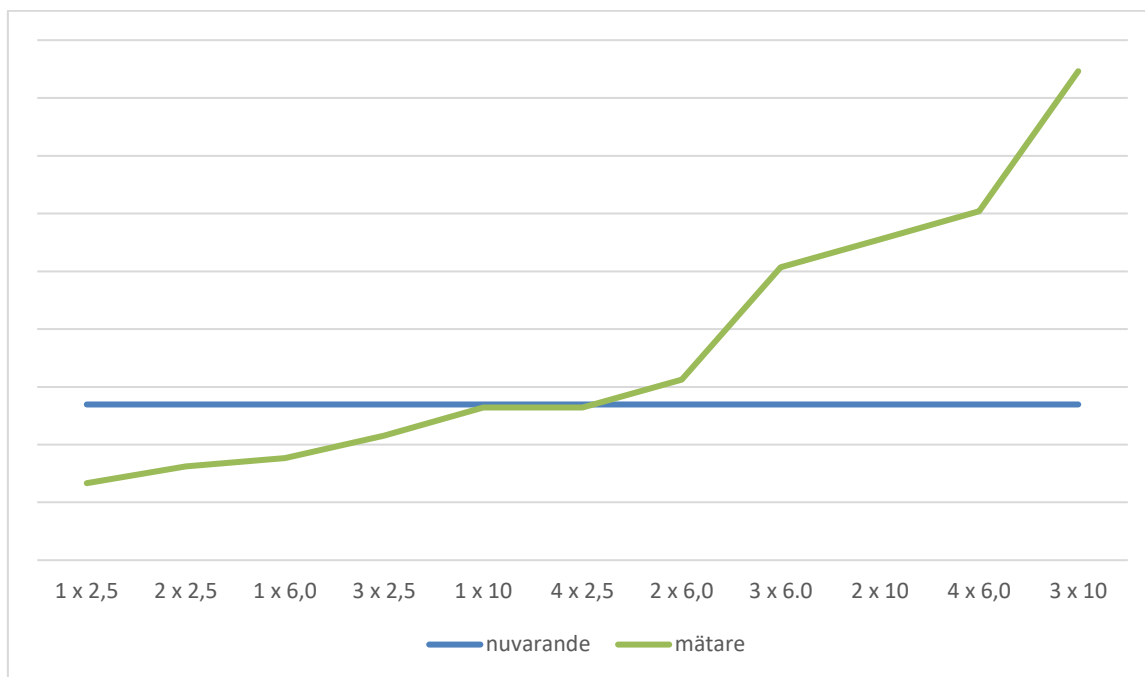
Alt 4. Lägenhetsbaserad konstruktion: Den fasta avgiftens storlek beror på antal lägenheter alternativt bruttoyta. (Svenskt Vattens så kallade basförslag)

Samtliga alternativ har även en rörlig avgift som beror av vattenförbrukningen

4.2.1 Analys och konsekvenser av studerade alternativ

Alternativ 1

En mätarbaserad konstruktion innebär att ökningen i avgift nära kopplas till behov av mätarkonstellation. Den stegvisa förändringen i avgiftsuttag kan uppfattas stel och det finns risker att fastighetsägare vill ha mindre mätarstorlekar än de behöver. Uppsala har av tradition ett stort antal stora mätarkonstellationer och ett införande av mätarbaserad taxa förväntas initiera ett omfattande arbete med förtida utbyte av mätare. Den mätarbaserade konstruktionen har valts bort för att undvika skarpa hopp i avgifterna mellan mätarstorlekarna samt för att undvika ett kostsamt och arbetsintensivt byte av överdimensionerade mätarkonstellationer.

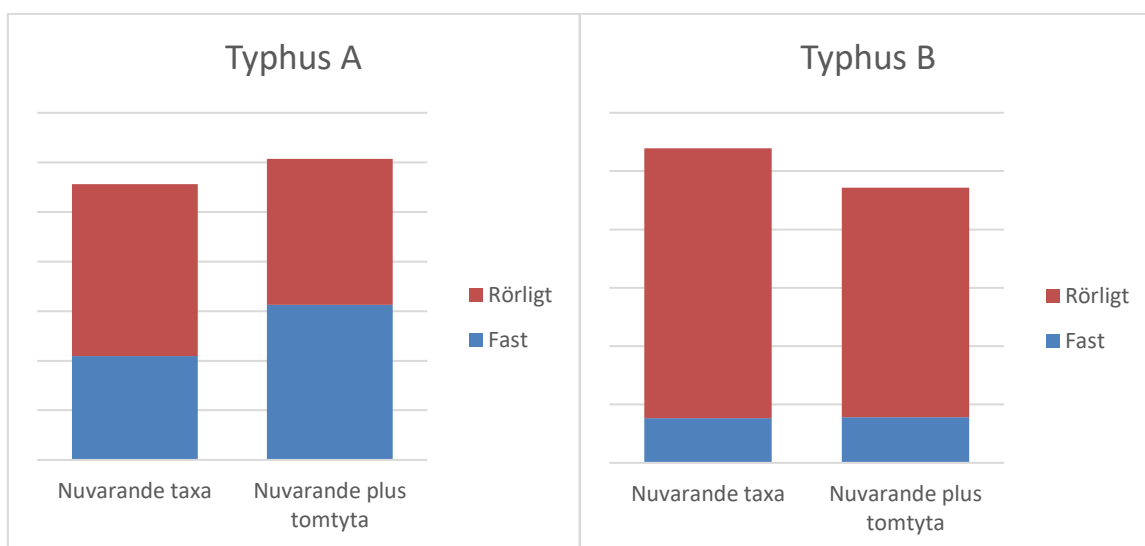
Figur 6 Exempel för en fastighet med förbrukning på 2000m³ där blå linje visar nuvarande konstruktions avgift i förhållande till måttarstorlek och grön linje mätarbaserad konstruktions avgift i förhållande till måttarstorleken.

Alternativ 2

Den fasta konstruktionen innebär att alla fastigheter betalar samma avgift fränsett tomtytan och nyttan ska beskrivas av dessa parametrar. Att skapa en rättvis fördelning på detta vis är svårt om fastigheternas nytta skiljer kraftigt inom kommunen. Den fasta konstruktionen har valts bort då det bedöms svårt att uppnå en skälig och rättvis fördelning men en avgift för samtliga abonnenter i en kommun med så olika typ av bebyggelse som Uppsala.

Alternativ 3

Nuvarande konstruktion med dagvattenavgift kan inte användas för att få den andel fasta avgifter som behövs för att få ett bra förhållande mellan kostnader och intäkters fasta delar. Detta för att tomtytan endast kan relatera till dagvattenkostnader. Med en konstruktion som bygger på nuvarande med tillägg för tomtteavgift finns därför små möjligheter att öka andelen fasta intäkter vilket är ett av syftena med översynen. Det är dessutom tveksamt om en sådan konstruktion skulle uppfylla kravet på skälig och rättvis fördelning av avgifterna för de övriga vattentjänsterna.

Figur 7 Förändringen av andel fasta/rörliga avgifter för typhus A och B.

Alternativ 4

Basförslaget utgörs av följande avgiftsdelar:

- Avgift per kubikmeter: ska täcka de rörliga kostnaderna för vatten och avlopp och bidra till kapitalkostnader.
- Fast avgift: ska täcka kostnader för abonnentregister, fakturering samt övriga administrativa kostnader. Den fast avgiften är lika för alla fastigheter
- Lägenhetsavgift: bidrar till underhåll och kapitalkostnader.

För bebyggd fastighet skall erläggas bruksavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

a	En fast avgift per år och mätställe	2500 kronor
b	En avgift per m ³ levererat vatten	16:84 kronor
c	En avgift per år och lägenhet för bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet	1542 kronor

Figur 8 Exempel på hur avgifterna skulle kunna se ut grundat på intäktsbehovet 2020

Lägenhetsavgiften speglar nyttan av samtliga vattentjänster för en bostadsfastighet genom att visa hur många hushåll som kan nyttja VA. För utrymmen som inte utgörs av bostäder (här benämnda lägenheter) räknas avgiften utifrån kvadratmeter bruttoarea,

BTA. Liksom i anläggningsavgiften räknas här 150 kvadratmeter BTA som en lägenhet. För bostäder med gemensamt kök, där nyttan på grund av det är mindre än för fullständiga lägenheter (ex. studentlägenheter och äldreboenden) räknas varje påbörjade 65 kvadratmeter som en lägenhet. För kategorin annan fastighet använder basförslaget en tomtteavgift. Skälet är att fastighetens storlek anses spegla nytta, snarare än storleken på eventuell byggnad.

I basförslaget tas kostnader för "dagvatten fastighet" och "dagvatten gata" ut som en andel av den fasta avgiften och en andel av lägenhetsavgiften. Antalet lägenheter är ett beprövat mått på hur stor nytta fastigheten har av dagvattentjänsterna.

I det slutliga arbetet har den lägenhetsbaserade konstruktionen, fortsatt kallad basförslaget, använts och jämförts med den nuvarande konstruktionen.

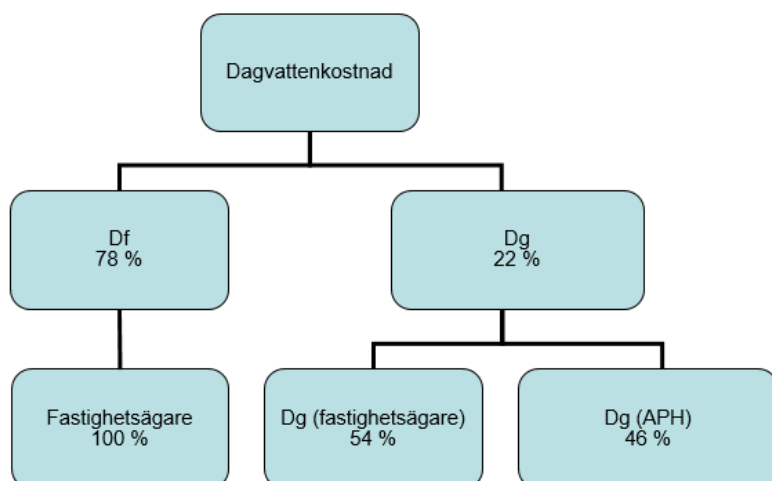
För att kunna beräkna effekter av en konstruktionsförändring har antalet lägenheter beskrivits utifrån de register som funnits att tillgå. Då registren inte är kompletta har fastigheter som saknat information om antalet lägenheter hanterats med ett antagande om genomsnittligt antal lägenheter på fastigheter som ej är villafastigheter. För att beräkna ytor såsom vägytor som är anslutna till dagvattnet har en GIS-analys genomförts.

4.2.2 Fördelning av kostnader per vattentjänst

När Uppsala Vattens faktiska kostnader fördelas per vattentjänst för perioden utgör vatten 40 procent, spillvatten 45 procent och dagvatten 15 procent.

För att fördela dagvattenkostnaderna korrekt inom kollektivet behöver dagvattenkostnaderna fördelas på "dagvatten fastighet" och "dagvatten gata". "Dagvatten fastighet" utgörs av dagvatten som uppstår inom fastighetsmark och "dagvatten gata" utgörs av dagvatten som kopplas till allmänna ytor. För att identifiera uppdelningen i Uppsala har en kartanalys utförts av verksamhetsområdet och dess ytor anslutna till dagvatten. Då samma ledningsnät nyttjas har kostnaderna fördelats utifrån ytornas relativa avrinning med hjälp av avrinningskoefficienter som är kopplade till markanvändning. En yta med en högre avrinningskoefficient har då en högre relativ avrinning.

Analysen pekar på att fastighetsytor utgör 78 procent av den effektiva ytan, dvs den andel av ytor som bidrar till avrinning. Dessa ytor utgör kostnadsandelen för "dagvatten fastighet". Resterande 22 procent utgörs av "dagvatten gata" och fördelas på 54 procent fastighetsägare och 46 procent allmän platsmarkhållare. Förhållandena beskrivs i figur 9.

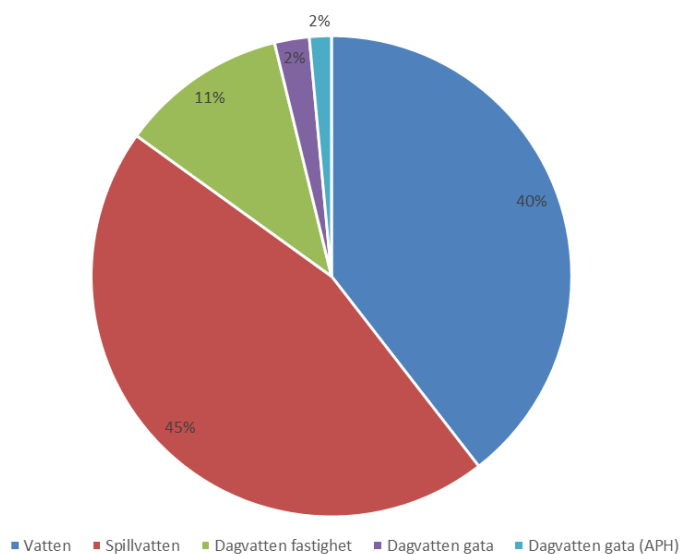

Figur 9. Fördelning av dagvattenkostnad utifrån effektiv yta.

4.2.3 Förändrad intäktsfördelning och effekter av föreslagen förändring

Genomförd analys av kostnaderna pekar på att intäktsfördelningen bör vara följande: vatten 40 procent, spillvatten 45 procent, dagvatten fastighet 11 procent och dagvatten gata uppdelat på 2 procent för fastighetsägare och 2 procent för allmän platsmarkhållare, se figur 10. En ny taxekonstruktion behöver anpassa till att uppnå denna fördelning.

I utredningen har dagvattenkostnaderna fördelats på de abonnenter som har dagvattentjänster och en beräknad avgift för allmän platsmarkhållare har tagits fram. De ytor som utgör grund för avgiftsuttaget för allmän platsmarkhållare behöver säkerställas med kommunen och Trafikverket inför ett avgiftsuttag.

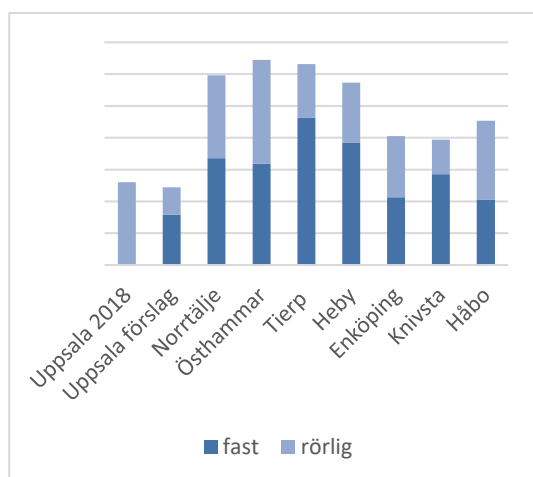

Figur 10. Intäktsfördelning utifrån kostnader

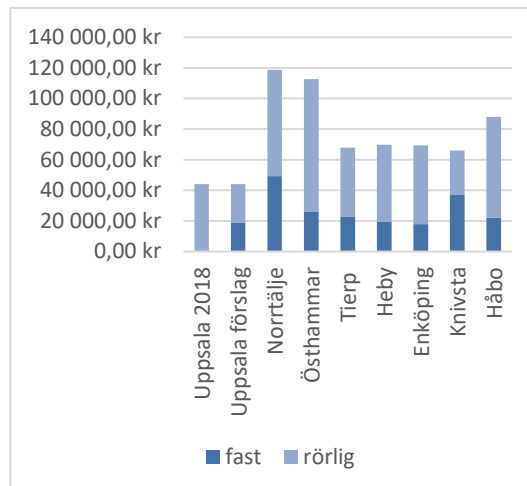
För basförslaget har en jämförelse gjorts med nuvarande taxekonstruktion för att påvisa förändringar och bedöma hur kostnadstäckning uppnås. Analysen har gjorts på ett förslag där de fasta avgifterna utgör 50 procent av intäktsunderlaget.

Att låta 50 procent av intäkterna utgöras av fasta avgifter är i linje med Svenskt Vattens rekommendation. Eftersom kostnaderna minskar obetydligt med minskade levererade volymer medan intäkterna med en stor rörlig del påverkas mer behöver minskade volymer kompenseras med höjd avgift per kubikmeter. Då nuvarande taxa endast omfattar 14 procent fasta avgifter blir förändringen stor. Den föreslagna andelen ligger dock nära exempelvis flera kommuner i närområdet. Fler exempel finns i bilaga 1, "Konsekvensanalys konstruktionsförändring VA-taxa"

Typhus A

Typhus B

Figur 11. Årskostnaden fördelat på fast och rörligt för typhus A och typhus B för nuvarande konstruktion, föreslagen konstruktion samt årskostnad i ett antal andra kommuner

Nuvarande konstruktion motiveras till stor del med att den fungerar som ett ekonomiskt incitament till låg vattenförbrukning. Att ha incitamenttaxa för att sänka vattenförbrukning är dock inte förenligt med gällande lagstiftning. Det finns inte heller något som tyder på att detta är någon stark drivkraft för fastighetsägare att minska förbrukningen. En fördjupning kring detta ges i bilaga 1, "Konsekvensanalys konstruktionsförändring VA-taxa"

4.2.4 Förslag till förändringar

Bolaget föreslår ett byte av konstruktion till en variant av Svenskt Vattens basförslag, enligt förslag till taxeföreskrifter, och att fördelning mellan avgifterna justeras så att varje vattentjänst täcker VA-huvudmannens kostnader per vattentjänst. Bolaget föreslår också att avgifter för dagvatten gata införs för allmän platsmarkhållare i enlighet med vattentjänstlagens intention.

Med en ändring av konstruktion enligt förslaget uppfylls vattentjänstlagens krav på skälig och rättvis fördelning mellan fastigheterna i verksamhetsområdet så att avgiften på ett bättre sätt speglar nyttan varje fastighet har av vattentjänsterna. Ändringen gör

det möjligt att ta ut avgifter för dagvatten baserat på antal lägenheter (bostadsenheter eller BTA). Denna konstruktion har också stöd i rättspraxis.

Nivå för brukningstaxan bör som tidigare göras och beslutas i samband med affärsplan- och budgetprocessen efter analys av framtida ekonomisk utveckling i bolaget.

5 Slutsats

Översynen av VA-taxan har resulterat i ett förslag om ändrad konstruktion som följer Svenskt Vattens basförslag för anläggnings- och brukningsavgiften.

För anläggningstaxan innebär förändringen främst att tomtytan får ett större genomslag på avgiftsuttaget vilket bidrar till bättre kostnadstäckning i områden såsom villaområden och så kallade omvandlingsområden. En förbindelsepunktsavgift föreslås även ersätta grundavgiften då den har visats problematisk vid avstyckningar av fastigheter. Med en förbindelsepunktsavgift är det möjligt att ta ut avgift även vid avstyckning och denna tas ut för varje förbindelsepunkt istället för att som grundavgiften tas ut för varje fastighet.

Brukningstaxan kommer fortsatt att bygga till stor del på förbrukningen men föreslås även få en fast avgift per mätställe och en lägenhetsavgift som bygger på hur många bostadsenheter eller BTA-yta som finns på fastigheten. På så sätt kan bolagets ekonomi bli stabilare då intäkterna får en större andel fasta delar vilket bättre speglar kostnaderna. Rättspraxis visar också att lägenhetsavgift är en bra parameter för att beskriva en fastighets nytta av vattentjänsterna till skillnad från nuvarande konstruktion. En fördelning på 50 procent fasta och 50 procent rörliga intäkter föreslås för att inte ta bort ekonomiska incitament till minskad vattenförbrukning. Fastigheter med hög förbrukning kommer då få en högre andel rörliga avgifter och de med låg förbrukning får en lägre andel fasta avgifter.

En avgift för allmän platsmark föreslås i både anläggnings- och brukningstaxa då dessa har nytta av det allmänna dagvattensystemet.

Med föreslagna förändringar finns stora möjligheter att få en taxa som på bättre sätt än nu bidra till att skapa förutsättningar för en långsiktig sund ekonomi utifrån underbyggda taxor och avgifter.

BILAGOR

Bilaga 1. Konsekvensanalys konstruktionsförändring VA-taxa

Datum
2019-03-23

Konsekvensanalys

Konstruktionsförändring VA-taxa

Innehåll

1	Bakgrund	21
2	Avgränsningar	22
3	Medlemmar i VA-kollektivet	22
3.1	Förändring för olika fastighetstyper	23
3.1.1	Småhusfastigheter	23
3.1.2	Flerfamiljshus	25
3.1.3	Verksamheter	25
4	Incitamenttaxa	26
5	Den sociala kompassen	29
6	Hushållens utgifter	31
7	Jämförelser andra kommuner	34
8	Slutsats	35

6 Bakgrund

Uppsala Vatten och Avfall AB har tagit fram ett förslag på ny konstruktion för taxan för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun. Behov och förslag på ny konstruktion beskrivs i rapporten *Översyn av VA-taxan i Uppsala kommun*.¹

Förslaget innebär en förändring från en bruksavgift som enbart baseras på vattenförbrukning till att även inkludera en fast avgift per fastighet och mätställe och en avgift per lägenhet. Detta ger en stor procentuell höjning främst för småhusfastigheter med låg vattenförbrukning och verksamheter med låg vattenförbrukning i kombination med stora lokalytor. Flertalet flerfamiljshus samt normalförbrukande villafastigheter får en sänkning eller opåverkad avgift på grund av förändringen. Denna förändring gör så att avgifterna bättre speglar nyttan en fastighet har av samtliga vattentjänster.

Förslaget innebär en stor procentuell förändring för några fastighetstyper. Uppsala Vatten har därför fått i uppdrag av bolagets styrelse att fördjupa konsekvensanalysen för olika kundgrupper.

Syftet med analysen är dels att titta på riskerna med att anta en taxa med större andel fasta avgifter och huruvida det riskerar att ge en ökad total vattenförbrukning. Analysen ska även identifiera de grupper som får höjda avgifter och se hur det påverkar hushållens ekonomi.

¹ Rapport Översyn VA-taxan i Uppsala kommun 2018-11-21

7 Avgränsningar

Konsekvensanalysen bygger på VA-verksamhetens intäktsbehov 2020. Nuvarande och föreslagna avgifter har satts till nivåer som motsvarar intäktsbehovet 2020 (preliminär höjning på 12% från 2019 års avgifter). På så sätt kan konstruktionerna jämföras på ett intäktsneutralt och tydligt sätt. Förändringarna för bolagets kunder kan studeras i procent och jämföras med varandra för att få fram vilka kundgrupper som får störst förändring av bruksavgiften med anledning av konstruktionsförändringen. Vad avgiften för olika fastigheter blir exakt kommer kunna redovisas i samband med beslut om avgifter i mål och budget-arbetet i kommunen.

Ett arbete med att säkerställa uppgifter om fastigheters ytor och antal lägenheter pågår och resultatet från det kan påverka fördelningen av avgiftsuttaget mellan kundgrupperna något men bedöms inte ge några stora effekter för enskilda kunder.

8 Medlemmar i VA-kollektivet

Till VA-kollektivet räknas fastigheter som är inom verksamhetsområdet för någon eller några av vattentjänsterna vatten, spillvatten eller dagvatten. Verksamhetsområdet innefattar ca 90 % av Uppsala kommuns invånare.

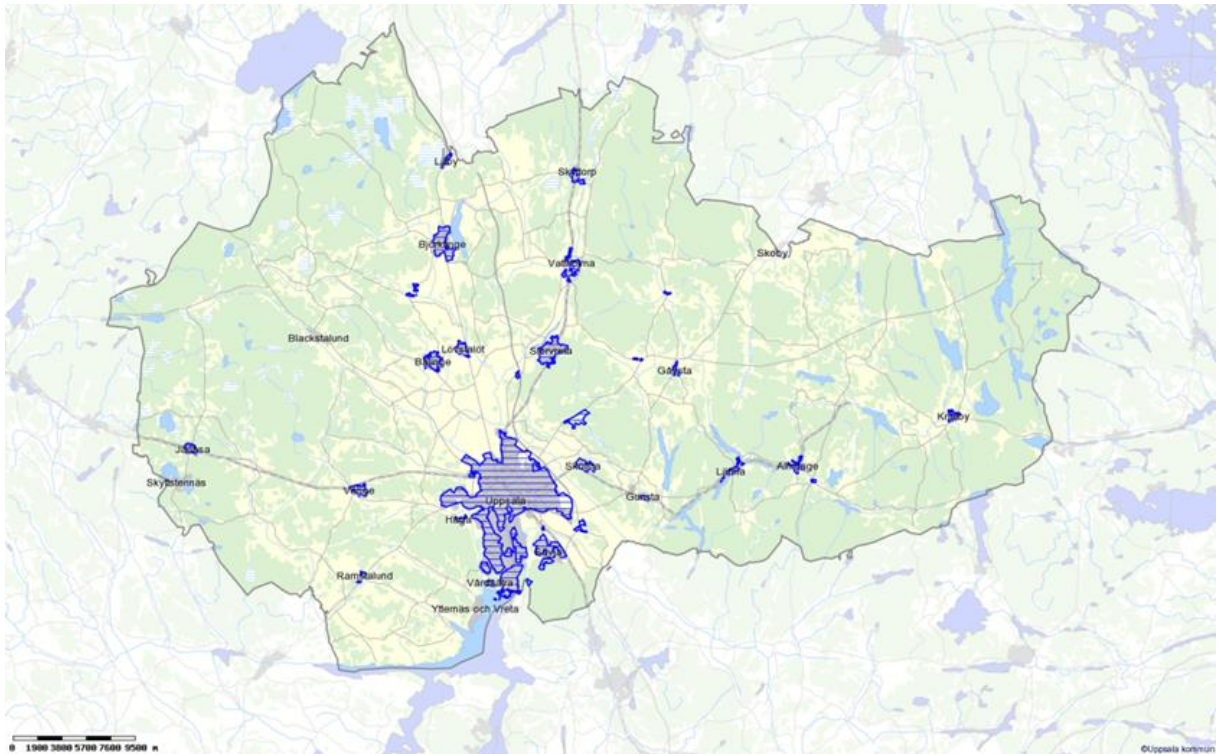
VA-huvudmannen (Uppsala Vatten och Avfall AB) har en skyldighet enligt *lagen om allmänna vattentjänster*² att försörja fastigheterna inom verksamhetsområdet med de vattentjänster som verksamhetsområdet anger. Det är således fastigheten som är kund och därmed betalningsskyldig för tjänsterna, vilket betyder att Uppsala Vatten endast har en kund per fastighet, oavsett hur många bostäder eller personer som finns där.

Uppsala Vatten har ca 19 000 fastigheter registrerade som betalar bruksavgift enligt fastställd VA-taxa. Av dessa är ca 15 000 kategoriserade som småhusfastigheter och ca 1 800 flerbostadshus. Resterande fastigheter är sådan som inte används för bostadsändamål utan är verksamheter så som industrier, skolor, butiker och sjukhus.

De privatpersoner som använder den allmänna va-anläggningen bor till största delen i flerbostadshus (ca 155 000 personer). I småhusen bor totalt ca 45 000 personer.

Den största vattenförbrukningen står flerfamiljshusen för, ca 55 % medan småhusen står för ca 16 % och övriga fastigheter 28 %.

² Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

Figur 9 Karta över verksamhetsområde för vatten i Uppsala kommun 2018

8.1 Förändring för olika fastighetstyper

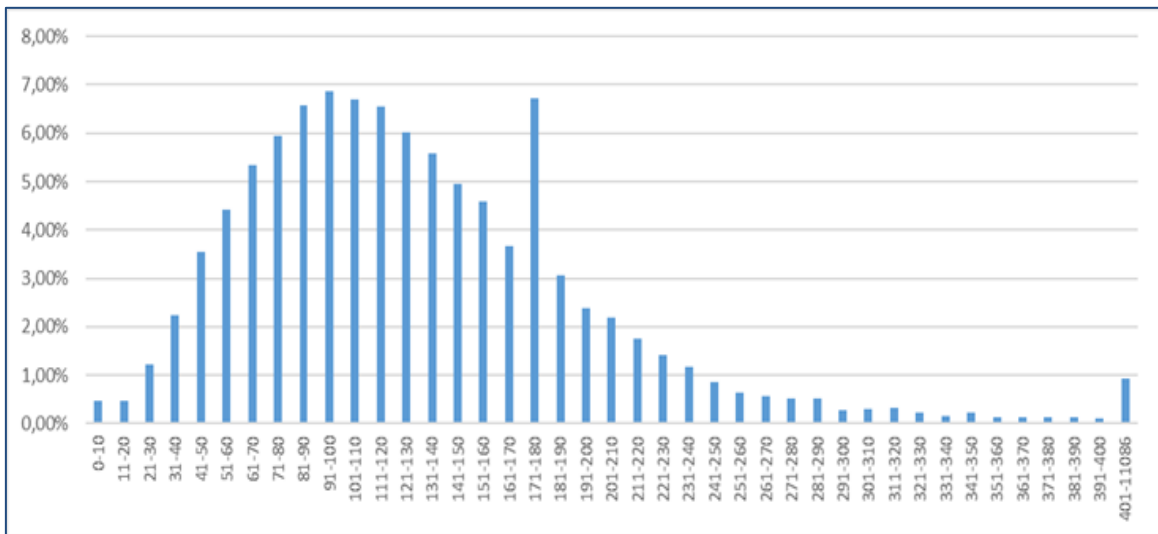
Enskilda fastigheter påverkas olika av en förändrad konstruktion och fördelning mellan parametrar beroende på fastighetens storlek, antal lägenheter och förbrukning.

Införande av en högre fast avgift i form av en lägenhetsavgift innebär att de som förbrukar väldigt lite vatten i förhållande till antal lägenheter/lägenhetsekvivalenter får en höjd avgift. Detta berör främst verksamheter med stor lokalyta (som räknas om till lägenhetsekvivalenter) i förhållande till vattenförbrukningen (ex. detaljvaruhandel) och lågförbrukande småhusfastigheter.

Nedan presenteras förändringen för några exempelfastigheter.

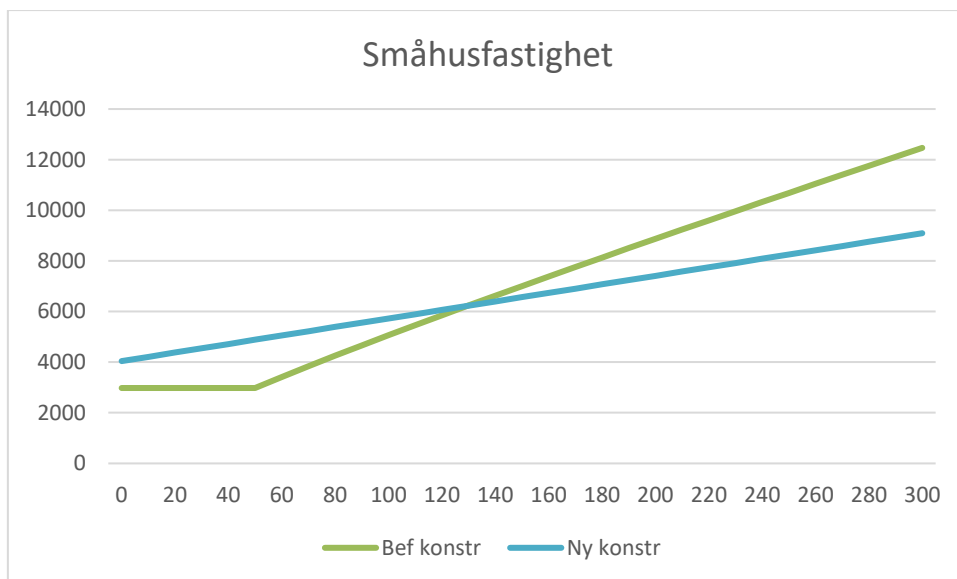
8.1.1 Småhusfastigheter

Medianförbrukning för småhusfastigheter ligger på 120 kubikmeter/år. 80 % av fastigheterna förbrukar mellan 50 och 200 kubikmeter per år. 60 % förbrukar mellan 100 och 200 kubikmeter.

Figur 10 Andel småhusfastigheter i relation till förbrukning. Toppen vid 180 km³ per år beror till stor del på att fastigheter som inte har mätning av vatten debiteras för en volym på 180 m³

Årskostnaden för en villa med nuvarande taxa och med basförslaget med 50 procent fasta avgifter visas i figur 3.

Figur 11 Årskostnaden för en enbostadsfastighet (villa) som en funktion av förbrukad mängd vatten i kubikmeter per år

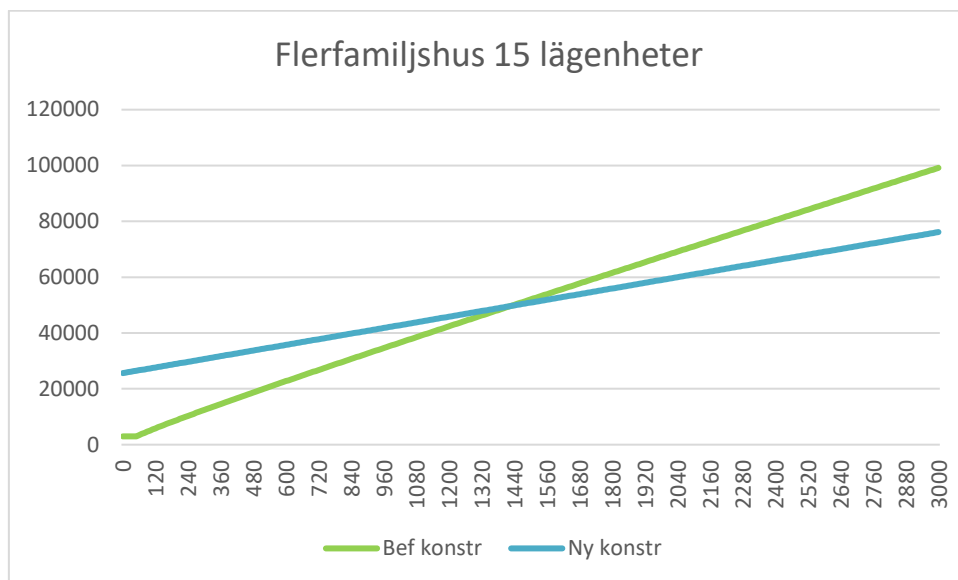
I nuvarande taxa debiteras för minst 50 kubikmeter vatten. För fastigheter som förbrukar mindre än 150 kubikmeter per år, vilket bedöms vara en normalförbrukning för ett hushåll med fyra personer (motsvarar typhus A) innebär förslaget en ökning på ca 3 %. Andelen rörlig avgift är större för större förbrukare.

Exempel	Ant lgh	ÅFB	Årskostn 2020 tx	Årskostn ny tx	Ändring
Småförbrukare	1	50	2 383	3 908	64%
Typhus A	1	150	5 604	5 255	-6%

8.1.2 Flerfamiljshus

Boende i flerfamiljshus har en lägre förbrukning per hushåll än småhusen. För lägenheter med 15 lägenheter är snittförbrukningen på 100 m³/lägenhet/år.

För ett flerbostadshus med 15 lägenheter redovisas årskostnaden i figur 4. För typhus B (årsförbrukning 2000 m³) ger förslaget en sänkning med 13 %.

Figur 12 Årskostnaden för en flerfamiljshus med 15 lägenheter som en funktion av förbrukad mängd vatten i kubikmeter per år

Exempel	Ant lgh	ÅFB	Årskostn 2020 tx	Årskostn ny tx	Ändring
Typhus B	15	2 000	54 296	47 450	-13%

För en fastighet med 15 lägenheter får medianförbrukaren en sänkning av avgiften. Eftersom avgiftsuttaget grundar sig på dels en grundavgift, lägenhetsavgift samt förbrukningen får olika flerfamiljshus olika resultat. Fastigheter med många lägenheter har ofta en lägre förbrukning per lägenhet vilket bidrar till en höjd avgift i förhållande till nuvarande. Samtidigt är fastigheter med många lägenheter många som kan dela på grundavgiften vilket bidrar till en lägre avgift per lägenhet.

I flerbostadshus har Uppsala Vatten endast ansvar för den totala förbrukningen för fastigheten och fastighetsägaren fördelar sedan kostnaderna mellan de boende.

8.1.3 Verksamheter

Gruppen verksamheter är den mest spretiga kundgruppen som innehåller allt från skolor och vårdboenden till industrier och kontorslokaler. För denna typ av fastigheter (kan även vara kombinerade med t.ex flerbostadshusfastighet) tas lägenhetsavgiften ut för våningsyta (BTA eller liknande) som räknas om till lägenhetsekvivalenter genom att dividera ytan med 150. På så sätt får vi ett bra mått på fastighetens nytta av vä-anläggningen och kan tillämpa samma taxa som för bostadsfastigheter.

De verksamheter som får störst höjning har stora ytor i förhållande till sin vattenförbrukning. Dessa har idag en väldigt låg avgift i förhållande till nyttan fastigheten har av den allmänna VA-anläggningen. Exempel på sådana fastigheter är handelsfastigheter. Dessa har en stor nytta av framförallt vattentjänsten dagvatten som idag inte speglas i deras avgift. För dessa fastigheter blir avgiftshöjningen vanligen runt 100 %.

Exempel Uppsala flerbostadsfastighet

En större flerbostadsfastighet med 200 lägenheter och en förbrukning på 28 000 m³ (vilket exempelvis förekommer hos Uppsalahem) får en sänkning på 8 %.

En flerbostadsfastighet med 200 lägenheter och en förbrukning på 13 000 m³ får en sänkning med 10%.

Exempel	Ant lgh	ÅFB	Årskostn 2020 tx	Årskostn ny tx	Ändring
Flerfamiljshus 1	100	13 000	322 488	300 510	-7%
Flerfamiljshus 2	200	28 000	681 112	625 960	-8%

Exempel Uppsala - handel

En fastighet som får stor ökning med förslaget är industri-och handelsfastigheter med liten vattenförbrukning. Dessa betalar idag en avgift som kan anses avsevärt lägre än den nytta de har av vattentjänsterna, framförallt dagvattentjänsten. Ett exempel är att en fastighet med detaljhandel och 10000 kvm BTA och en vattenförbrukning på 250 186 m³ får en höjning med 73 % procent med den föreslagna konstruktionen. Motsvarande för en fastighet fast med 34 lägenheter och årsförbrukning på 1000 m³ är en höjning med 100 %.

Exempel	Ant lgh	ÅFB	Årskostn 2020 tx	Årskostn ny tx	Ändring
Varuhus 1	240	10 000	250 186	432 860	73%
Varuhus 2	34	1 000	28 743	57 426	100%

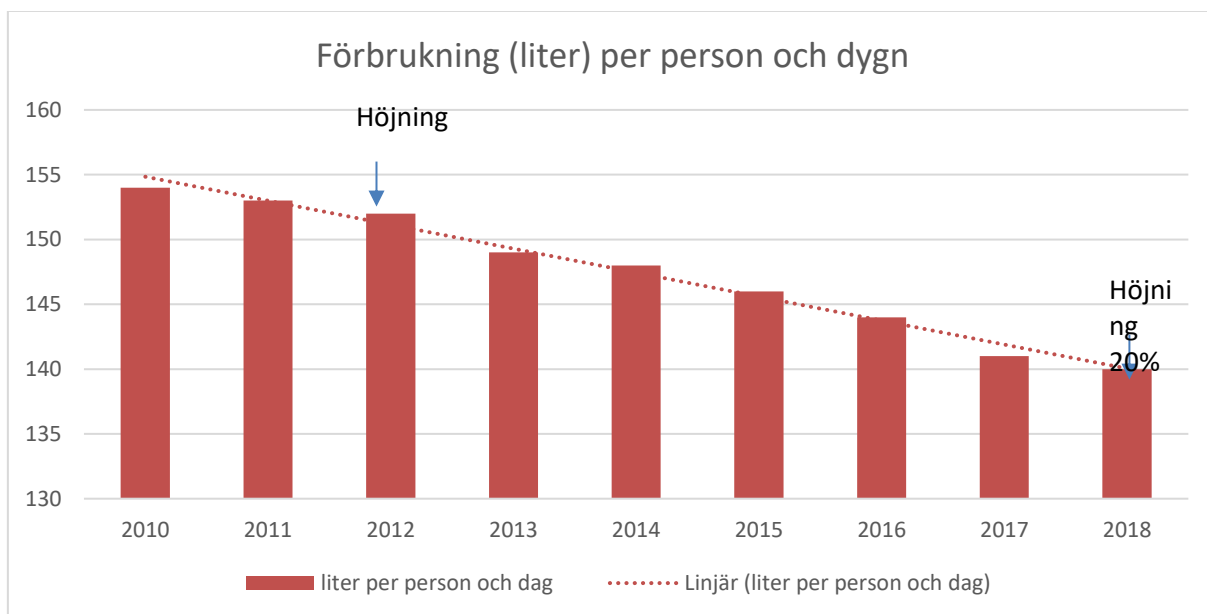
Exemplen visar att förändringen påverkar fastigheterna olika mycket. Det beror av att andelen fasta avgifter förändras och att fastighetsägarnas avgift till större del bygger på nyttan fastigheten har av att vara ansluten till vattentjänsterna.

9 Incitamenttaxa

Nuvarande konstruktion motiveras till stor del med att den fungerar som ett ekonomiskt incitament till låg vattenförbrukning. Att ha incitamenttaxa för att sänka vattenförbrukning är dock inte förenligt med gällande lagstiftning. Det finns inte heller något som tyder på att detta är någon stark drivkraft för fastighetsägare att minska förbrukningen.

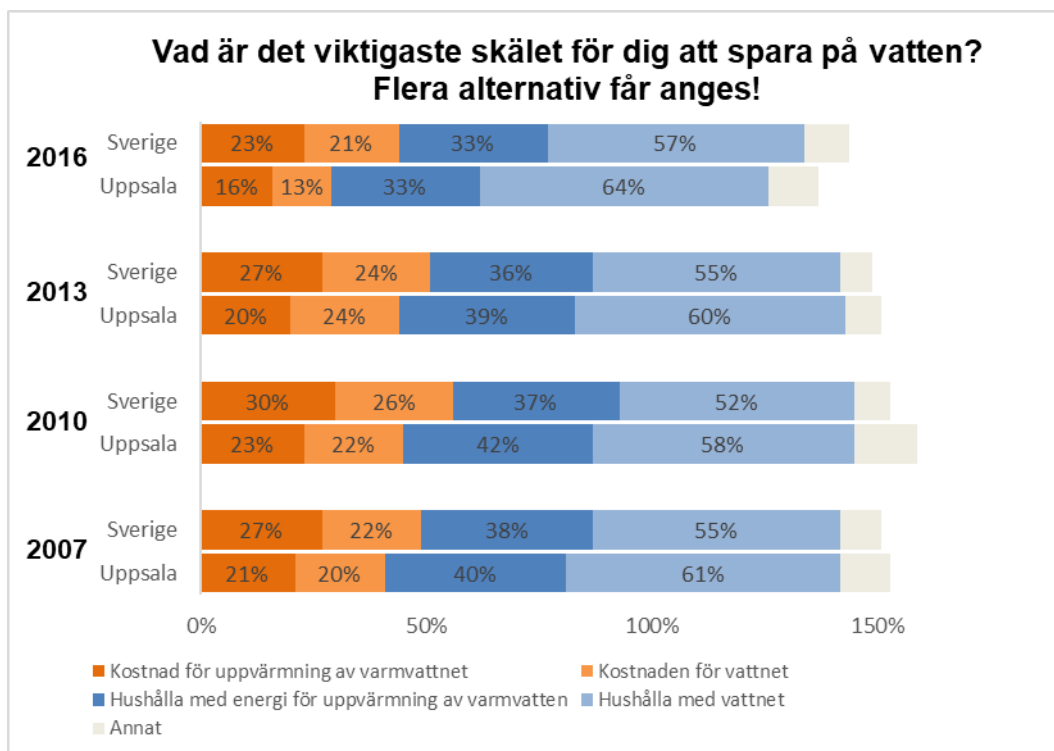
Eftersom Uppsala kommun haft nuvarande konstruktion som i princip enbart beror av vattenförbrukningen kan man genom data över vattenanvändningen/hushåll se om

förändrade avgifter i form av taxehöjningar haft någon inverkan på vattenförbrukningen. Vattenförbrukningen för hushåll har minskat stadigt i många år men har inte påverkats av höjningar av nivån på va-avgifterna. I tabellen nedan syns hur medelförbrukningen i kubikmeter per hushåll sett ut mellan 2010 och 2018.

Figur 13 Förbrukning per person och dygn (liter) sedan 2010

En undersökning, "kritik på teknik" har gjorts av SKL (Sveriges kommuner och landsting) där frågan "Vad är det viktigaste skälet för dig att spara på vatten?" ställdes. Av svaren framgår att uppvärmningskostnaden av vattnet är ett större ekonomiskt incitament för att spara vatten än kostnaden. Framför allt är det tydligt att det främsta skälet att spara vatten är för att hushålla med vatten och energi.

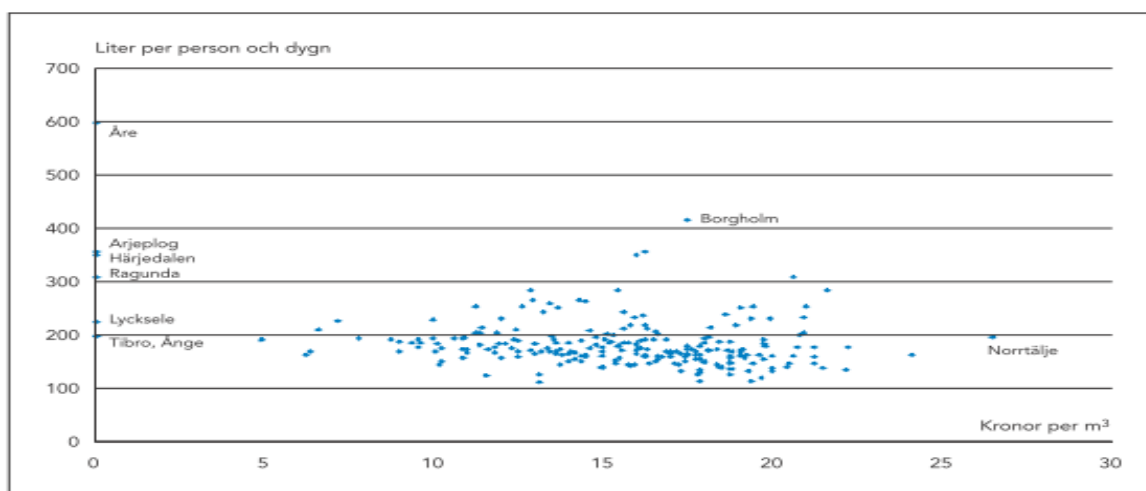

Figur 14 Från undersökningen "kritik på teknik" 2007, 2010, 2013 och 2016

Svenskt vatten har tagit fram en rapport³ där förbrukningen i Sveriges kommuner jämförs med priset per m³ och där syns inte heller något samband mellan förbrukning och pris på vattnet.

I Svenskt vattens rapport "vattenmätare i småhus? – analys av för och nackdelar avseende vattenanvändning, ekonomi, politik och taxekonstruktion" från 2008 har förbrukning jämförts med det rörliga vattenpriset per kubik i Sveriges kommuner. Slutsatsen från jämförelsen var att vi bara i måttlig utsträckning kan styra förbrukningen genom att variera det rörliga vattenpriset. Priset uppfattas av de flesta som så lågt att det sannolikt knappast alls påverkar vårt dagliga beteende.

³ Svenskt Vattens rapport 2008-7

Figur 15 Samband mellan rörligt pris och specifik förbrukning i svenska kommuner år 1997. Källa SVU-rapport 2008-7.

10 Den sociala kompassen

Uppsala kommun har tagit fram en modell, en social kompass, som grupperar kommunens delområden utifrån befolkningens egenskaper i termer av bla ålders- och befolkningssammansättning, inkomstnivå utbildningsnivå, arbetslöshet och ohälsa. På så sätt har man identifierat områden som är socioekonomiskt lika.

I den lila gruppen är utbildningsnivån förhållandevis låg, liksom andelen invånare födda utanför EU/EFTA. I gruppen finns t.ex bygderna Knutby, Järlåsa, Skyttorp, Almunge, och Västra Bälunge.

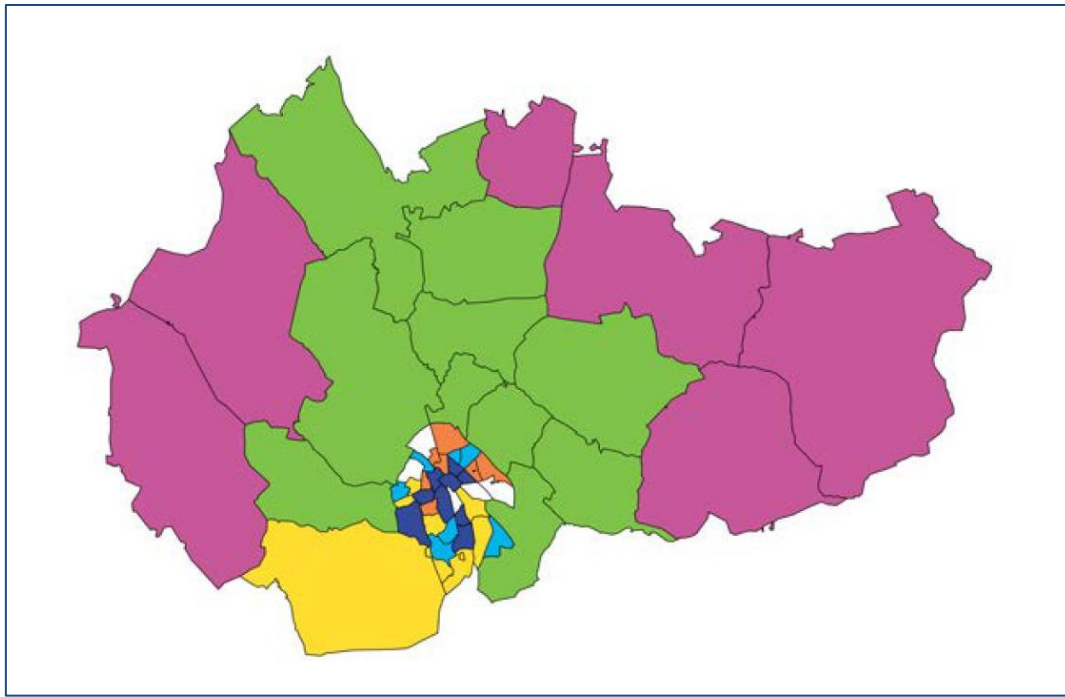
Den gröna gruppen motsvarar 13 % av kommunens befolkning. Utmärkande för denna grupp är att det är många barnfamiljer och hög förvärvsgrad hos befolkningen i arbetsför ålder. Björklinge, Vattholma, Storvreta och Gamla Uppsalabygden är exempel på områden i gröna gruppen.

Den gula gruppen har 16 % av kommunens invånare och har den högsta inkomstnivån i kommunen. Tillsammans med det gröna området finns här den lägsta arbetslösheten och lägsta andel invånare med ekonomiskt bistånd. Exempel på områden i den gula gruppen är Sunnersta, Vårdsätra, Norby, Berthåga och Nantuna.

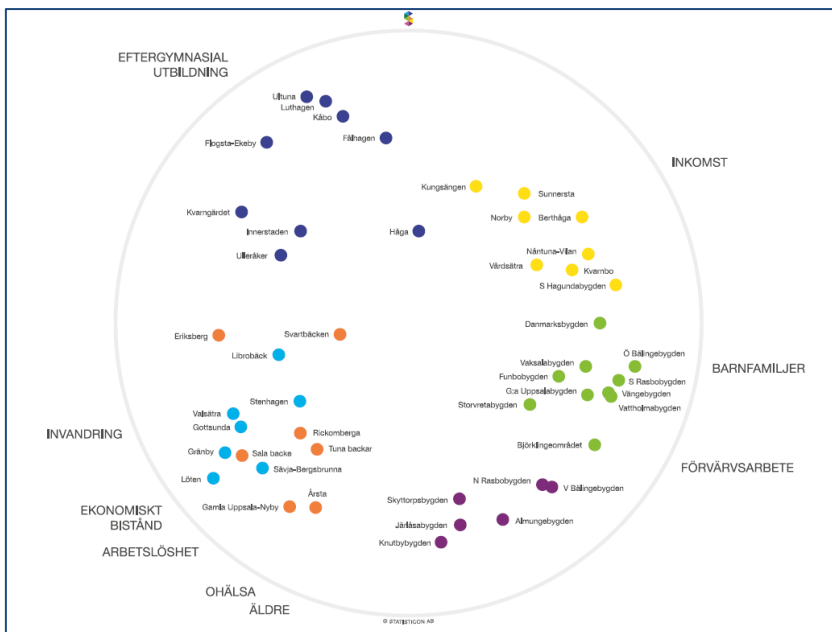
I den mörkblå gruppen bor 25 % av kommunens befolkning och det är människor med hög utbildningsnivå men inkomstnivån låg. Här bor många av Uppsalas studenter. Exempel på områden i den här gruppen är Fålhagen, Ultuna, Luthagen och Flogsta.

I den ljusblå gruppen med 15 % av kommunens invånare hittar vi förhållandevis höga ohälsotal, hög arbetslöshet och ekonomiskt bistånd. Många som bor i dessa områden, till exempel Gottsunda, Valsätra, Stenhagen och Sävja är födda i ett land utanför EU/EFTA.

Sista gruppen är den orangea där 25 % av kommunens befolkning bor. Den har många likheter med den ljusblå, med skillnaden att andelen invånare födda utanför EU/EFTA är mycket lägre i den orangea samt att andelen äldre befolkning är högst av alla grupper. Här ligger områden som Eriksberg, Svartbäcken, Tuna backar, Nyby och Årsta.

Figur 16 Geografisk karta över de kluster som identifierats som socioekonomiskt lika. Källa: Statisticon

Figur 17 Gruppering av områden enligt socioekonomiska faktorer. källa: Statisticon

För att se hur en förändrad brukningsavgift påverkar de socioekonomiskt svaga grupperna är det intressant att se vilken typ av boende det finns i områdena. I Uppsala

stad domineras de svagaste områdena (ljusblå och orange) av hyresrätter⁴ och många fastigheter har där många lägenheter per fastighet. Dessa fastigheter tillhör den grupp som troligen inte får någon stor förändring av avgiften mot idag (beroende på förbrukning).

De geografiska områdena som enligt analysen har bäst socioekonomisk status ligger främst i de delar av kommunen där äganderätter dominerar. Äganderätter är ofta olika typer av småhusfastigheter och är de som får den största förändringen med föreslagen konstruktion.

Undantaget är området på landsbygden som har en relativt låg socioekonomisk status (lila gruppen). I dessa områden är endast en liten del ansluten till det kommunala VA-nätet då verksamhetsområdet inte är så utbrett där. För de som är i verksamhetsområdet är dock många småhusfastigheter och där kommer konstruktionsförändringen troligen märkas mest. I förhållande till andra hushållskonstader kommer dock avgiften med nya konstruktionen fortfarande vara låg. Kostnaden för att drifta och underhålla VA-systemet är betydligt högre i dessa områden och den solidariska fördelningsprincipen som va-taxan bygger på gör att fastigheterna fortfarande betalar betydligt mindre än va-systemet kostar va-huvudmannen i dessa områden.

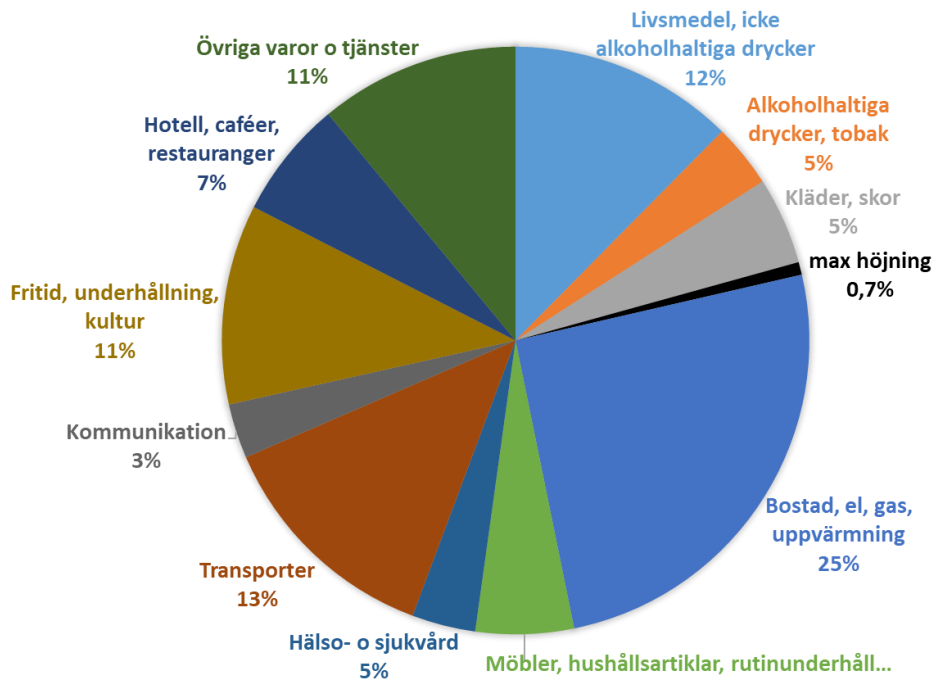
11 Hushållens utgifter

SCB:s statistik över hushållens konsumtion 2018 visar grovt vad de svenska hushållen lägger pengar på.⁵ Den maximala höjningen av VA-avgiften för en småhusfastighet har i cirkeldiagrammet nedan lagts till för visa hur stor del den största förändringen utgör av de totala utgifterna en fastighet har. Förändringen på individnivå ser annorlunda ut, men det framgår ändå att för genomsnittshushållet så har en förändrad avgift en väldigt

⁴ Kartläggning • Levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun

⁵ <https://www.ekonomifakta.se/Fakta/Ekonomi/Hushallens-ekonomi/Hushallens-konsumtionsutgifter-efter-andamal/>

liten inverkan.

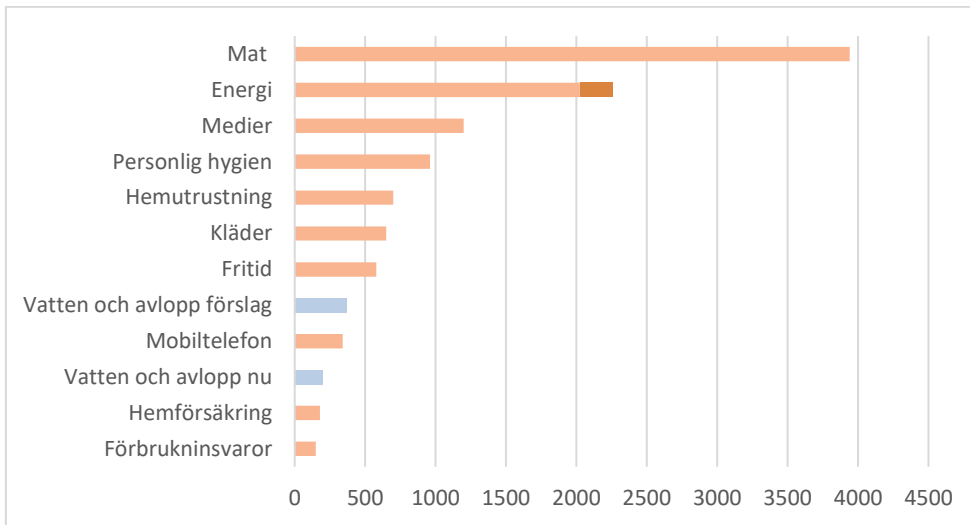
Figur 18 hushållen konsumtion efter ändamål år 2018. Källa: SCB via Macrobond

För att se hur konstruktionsförändringen slår på individnivå har några exempelhushåll tagits fram för att se hur va-kostnaden idag och med nya konstruktionen förhåller sig till andra hushållskostnader. Detta har gjorts med hjälp av konsumentverkets beräkningar av basbehovet olika hushållstyper har som presenteras i rapporten kolla på pengarna⁶. Till det har energikostnader lagts till från energikalkylen⁷.

Exempel 1:

- 2 pensionärer
- Bor i villa från 60-talet på 150kvm
- Vattenförbrukning på 50m³/år

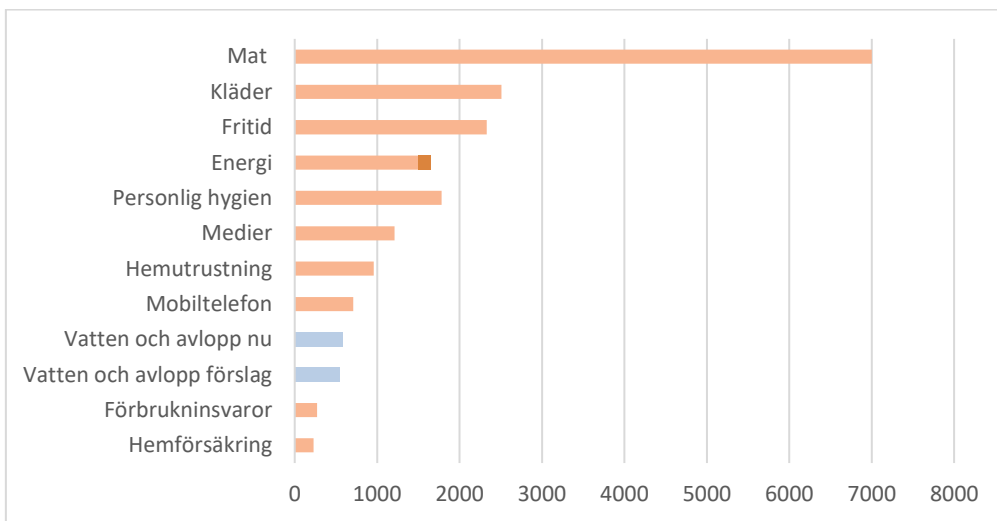
⁶ Kolla på pengarna 2019 – Tips och råd om din ekonomi. Konsumentverket
<https://www.konsumentverket.se/aktuella-konsumentproblem/privatekonomi/kostnadsberakningar/hushallets-kostnader/>
⁷ Energimyndighetens energikalkyl: <http://energikalkylen.energimyndigheten.se/>

Figur 19 Hushållskostnader för ett pensionärspär. Data från konsumentverket och energimyndigheternas energikalkyl

Exempel 2:

- Två vuxna (31-60år) och 2 barn (2-10 år)
- Bor i villa på 150kvm
- Energikälla: Direktverkande el
- Förbrukning 200kwh

Figur 20 Hushållskostnader för en barnfamilj. Data från konsumentverket och energimyndigheternas energikalkyl

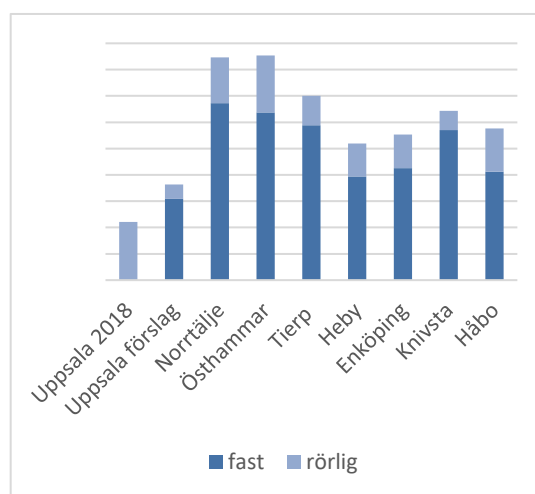
Den mörkt orangea stapeln visar hur stor del av energikostnaden som är uppvärmning av vatten.

12 Jämförelser andra kommuner

Kostnaden för VA skiljer sig i olika kommuner och avgifterna sätts efter de kostnader kommunen har för VA-försörjningen. Uppsala kommun har en förhållandevis låg nivå på sina avgifter. I Svenskt Vattens årliga taxeundersökning 2018 har Uppsala den för typhus A respektive typhus B (se förklaring i exempel nedan) 15:e respektive 24:e lägsta taxan av 289 tillfrågade kommuner. För att se hur VA-kostnaderna hade sett ut för ett hushåll i Uppsalas grannkommuner har avgiften för ett antal typfastigheter beräknats utifrån kommunernas va-taxa 2018. Ljusblå stapel är rörliga avgifter medan mörkblå är fasta avgifter. Stapeln "Uppsala förslag" motsvarar 2018 års nivåer med ny konstruktion.

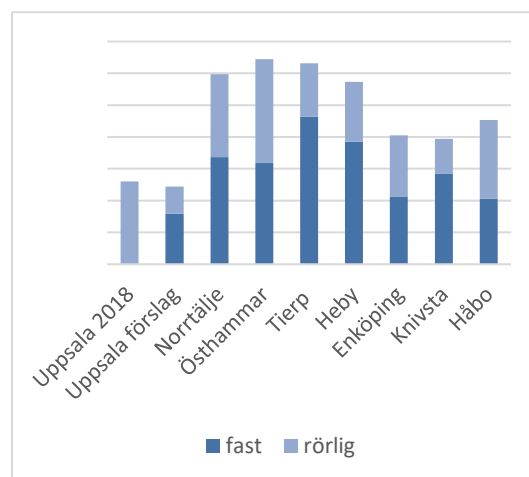
Exempel 1: Lågförbrukande fastighet

- 1 bostadshus
- Förbrukning 50 kubikmeter
- Mätare Qn2,5 (villa)
- Tomtyta 800 kvadratmeter

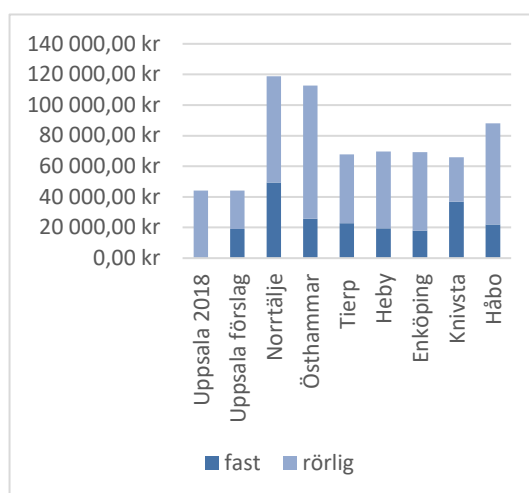
Exempel 2: "Typhus A"

- 1 bostadshus
- Förbrukning 150 kubikmeter
- Mätare Qn2,5 (villa)
- Tomtyta 800 kvadratmeter

Exempel 3: "Typhus B"

- 15 lägenheter
- Förbrukning 200 kubikmeter (133kbm/person)
- Mätare 2 st parallellkopplade Qn2
- Tomtyta 800kvadratmeter

13 Slutsats

Den statistik som finns sammanställd kring förbrukningsmönster kopplat till kostnad på vatten visar att incitamentet att ha en låg förbrukning genom en enbart rörlig brukningsavgift inte är effektivt. Anledningen till detta är troligen till stor del att kostnaden är en väldigt liten del av hushållens ekonomi. Föreslagen konstruktion är framtagen så att andelen fasta avgifter kan minskas eller höjas beroende på hur kostnaderna för de olika vattentjänsterna förändras i framtiden.

De fastighetstyper som får den största procentuella förändringen är småhusfastigheter med låg förbrukning och verksamheter med låg förbrukning och stora lokalytor. När nivåerna för dessa studeras blir det däremot tydligt att dessa är subventionerade med nuvarande taxa eftersom de inte betalar för den nytta anslutningen till samtliga vattentjänster motsvarar.

De flesta småhusfastigheterna finns i områden som är socioekonomiskt starka. De områden som också domineras av småhusfastigheter men som är socioekonomiskt svagare är några områden på landsbygden och det är troligen där förändringen kommer att märkas mest. Av hushållens totala kostnad kommer VA-avgifterna även för dessa fastigheter fortsätta vara låg.

Taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Uppsala kommun

Antagen av kommunfullmäktige den XXX.

Huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Uppsala Vatten och Avfall AB (org nr 556025-0051).

Avgifter enligt denna taxa ska betalas till huvudmannen.

Utöver de angivna avgifterna tillkommer mervärdesskatt.

§ 1 Avgiftsskyldighet

För att täcka nödvändiga kostnader för Uppsala kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning ska ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 4 §§ lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldig för ändamålet Dg är även den som ansvarar för att allmän platsmark iordningsställs och underhålls, om förutsättningarna i 27 § lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

§ 2 Avgiftstyper

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter (engångsavgifter) och bruksavgifter (periodiska avgifter). Vid avgiftsberäkningar tillämpas avrundningsreglerna i Svensk Standard SS14141.

§ 3 Definitioner

I dessa taxeföreskrifter avses med:

Bostadsfastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Med bostadsfastighet jämställs fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt.

Exempel:

- Kontor
- Restauranger
- Samlingslokaler

- Förvaltning
- Butiker
- Utställningslokaler
- Hotell
- Hantverk
- Småindustri
- Utbildning
- Sjukvård
- Studentkorridorer
- Gruppboende
- Stormarknader
- Sporthallar

Annan fastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämföras med bostadsfastighet.

Obebyggd fastighet: fastighet som enligt detaljplan är avsedd att bebyggas, men ännu ej bebyggs.

Lägenhet: ett eller flera utrymmen i byggnad som i upplåtelsehänseende bildar en enhet. I fråga om sådana utrymmen i bostadsfastighet, eller därmed jämförd fastighet, som används för i § 3 andra stycket avsedda ändamål räknas varje påbörjat 150-tal m² bruttoarea (BTA) enligt Svensk Standard SS 21054:2009 som en lägenhet. För sådana utrymmen i bostadsfastighet, eller därmed jämförd fastighet, som används för bostadsändamål men där bostäderna delar kök räknas varje påbörjade 65 m² boyta (BOA) enligt Svensk Standard SS 21054:2009 som en lägenhet.

Allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

§ 4 Vattentjänster och tidpunkt för betalningsskyldighet

4.1 Avgiftsskyldighet föreligger för nedan angivna ändamål:

<i>Ändamål</i>	<i>Anläggningsavgift</i>	<i>Brukningsavgift</i>
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df, dag- och dränvattenavlopp från fastighet	Ja	Ja
Dg, dagvattenavlopp från allmän platsmark	Ja	Ja

4.2 Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V,S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Avleds Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

För avgiftsskyldighet ska samtliga förutsättningar i 24 § första stycket 1 och 2 i lagen om allmänna vattentjänster vara uppfyllda.

4.3 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

4.4 Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg gäller även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

4.5 Anläggningsavgifterna ska beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

Anläggningsavgifter

§ 5 Anläggningsavgift för bostadsfastighet

5.1 För bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet ska anläggningsavgift betalas. Avgift utgår per fastighet med:

a) En avgift avseende framdragnings- och serviceledning till förbindelsepunkter för V, S och Df	XXXX kr
b) En avgift avseende upprättandet av förbindelsepunkter för V, S och Df	XXXX kr
c) En avgift per m ² tomtyta	XX kr
d) En avgift per lägenhet	XXX kr
e) * en grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	XXXX kr

* Avgift enligt 5.1 e) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 5.1 a) och b). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a) och b) enligt 8 § eftersom serviceledning och förbindelsepunkt för Df inte lagts respektive upprättats.

5.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter

enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna.

5.3 Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt nybyggnadskarta, förrättningskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Avgift enligt 5.1 c) tas ut endast till ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och d), eller i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b), d) och e).

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ytterligare avgift ut enligt 5.1 c) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4 Lägenhetsantalet bestäms efter de ritningar enligt vilka bygglov beviljats, eller efter annan ritning eller uppmätning som huvudmannen godkänner.

5.5 Framdras ytterligare servisledning och upprättas ytterligare förbindelsepunkter ska avgifter betalas enligt 5.1 a) och b).

5.6 Ökas fastighets tomtyta ska avgift betalas enligt 5.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte tidigare betalats.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.7 Sker om- eller tillbyggnad, uppförs ytterligare byggnad eller ersätts riven byggnad på fastighet ska avgift betalas enligt § 5.1 d) för varje tillkommande lägenhet.

5.8 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, ska avgift enligt 5.1 e) betalas.

§ 6 Anläggningsavgift för annan fastighet

6.1 För annan fastighet ska anläggningsavgift betalas. Avgift utgår per fastighet med:

a) En avgift avseende framdragnings- och servisledning till varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	XXXX kr
b) En avgift avseende upprättandet av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df	XXXX kr
c) En avgift per m ² tomtyta	XX kr

- d) * en grundavgift för bortledande av Df, XXXX kr
om bortledande av dagvatten sker utan
att förbindelsepunkt för Df upprättats.

*Avgift enligt 6.1 d) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 6.1 a) och b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt för Df inte lags respektive upprättats.

6.2 Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

6.3 Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt nybyggnadskarta, förrättningskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner.

6.4 Huvudmannen kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med betalning av tomyteavgift för andel av fastighets areal, som motsvarar den mark som tills vidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5 Framdras ytterligare servisledning och upprättas ytterligare förbindelsepunkt ska avgifter betalas enligt 6.1 a) och b).

6.6 Ökas fastighets tomyta ska avgift betalas enligt 6.1 c) för tillkommande tomyta som härrör från fastighet för vilken tomyteavgift inte tidigare betalats.

6.7 Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, ska avgift enligt 6.1 d) betalas.

§ 7

7.1 För obebyggd fastighet ska anläggningsavgift betalas. Avgift utgår per fastighet med:

	Bostads- fastighet	Hän- visning	Annan fastighet,	Hän- visning
--	-----------------------	-----------------	---------------------	-----------------

a) Servisavgift	100 %	5.1 a)	100 %	6.1 a)
b) Avgift per uppsättning FP	100 %	5.1 b)	100 %	6.1 b)
c) Tomtyteavgift	100 %	5.1 c)	70 %	6.1 c)
d) Lägenhetsavgift	0 %	5.1 d)	–	–
e) Grundavgift för Df om FP för Df inte upprättats	100 %	5.1 e)	100 %	6.1 d)

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Avgift enligt 5.1 c) tas inte ut till ett högre belopp än vad som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) och c), jfr 5.3 andra stycket.

7.2 Bebyggs obebyggd fastighet, för vilken avgifter har betalats tidigare enligt 7.1, ska avgifter betalas enligt följande:

	Bostadsfastighet	Hänvisning	Annan fastighet	Hänvisning
a) Tomtyteavgift	*)	5.1 c)	30 %	6.1 c)
b) Lägenhetsavgift	100 %	5.1 d)	–	–

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Bebyggs bostadsfastighet tas ytterligare tomtyteavgift ut om föreskriften i 5.3 andra stycket så medger.

*Bebyggs bostadsfastighet tas ytterligare avgift ut enligt 5.1 c) om föreskriften i 5.3 andra stycket så medger.

§ 8

8.1 Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål, ska avgifterna enligt 5.1 respektive 6.1 reduceras. Följande avgifter, uttryckta i procent av full avgift, ska därvid erläggas:

<i>Avgifter för framdragen servisledning</i>	
En ledning	70% av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Två ledningar	85% av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Tre ledningar	100% av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)

Avgifter i övrigt:

	Hänvisning	Ändamål			
		V	S	Df	Dg
b) Avgift per uppsättning FP	5.1 b)	30	50	20	-
c) Tomtyteavgift	5.1 c)	30	50	-	20
d) Lägenhetsavgift	5.1 d)	30	50	-	20
e) Grundavgift utan FP	5.1 e)	-	-	100	
b) Avgift per uppsättning FP	6.1 b)	30	50	20	-
c) Tomtyteavgift	6.1 c)	30	50	-	20
e) Grundavgift utan FP	6.1 d)	-	-	100	

För avgiftsändamålet Df tas endast en av avgifterna ut enligt 5.1 b) respektive 5.1 e), eller 6.1 b) respektive 6.1 d).

8.2 Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, ska avgifter betalas enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledning inte till högre belopp än 100 % av avgiften enligt 5.1 a) respektive 6.1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3 För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar för fastigheten ska, utöver avgift enligt 8.1, betalas en etableringsavgift om 50 % av avgiften enligt 5.1 a). Etableringsavgiften avser täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningar.

§ 9

9.1 Den som svarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska betala anläggningsavgift.

Avgift utgår med:

- a) En avgift per m² allmän platsmark för anordnande av dagvattenbortledning XXXX kr

§ 10

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5-9 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

Om 31 § lagen om allmänna vattentjänster är tillämplig för en viss eller vissa fastigheter kan huvudmannen bestämma att särskild anläggningsavgift ska gälla i området. De nödvändiga kostnaderna för att försörja området med vatten och avlopp ska fördelas på de avgiftsskyldiga enligt samma principer som vid tillämpning av den normala anläggningstaxan. En områdesfaktor räknas ut genom att de nödvändiga kostnaderna för området divideras med de möjliga intäkterna från anläggningsavgifter enligt normaltaxan. Huvudmannen ska beräkna de särskilda anläggningsavgifternas belopp genom att avgifterna enligt den normala anläggningstaxan multipliceras med områdesfaktorn.

§ 11

11.1 Sedan avgiftsskyldighet inträtt, ska avgift betalas inom tid som anges på fakturan.

11.2 Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges på fakturan, ska dröjsmålsränta betalas enligt 6 § räntelagen från den dag betalning skulle ha skett.

11.3 Enligt 36 § lagen om allmänna vattentjänster ska en anläggningsavgift fördelas på årliga betalningar under en viss tid, längst 10 år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta ska betalas enligt vad som framgår av 36 § lagen om allmänna vattentjänster.

11.4 Avgiftsskyldighet enligt 5.6, 5.7, 6.6 eller 7.2 föreligger då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t.ex. ökning av tomtyta – inträtt utan att bygglov krävs eller meddelats. Det är fastighetsägarens skyldighet att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, uttas dröjsmålsränta enligt 11.2 för tiden från och med två månader efter det att avgiftsskyldighet inträtt och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 12

12.1 Om efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än vad huvudmannen funnit nödvändigt, ska fastighetsägare som begärt arbetets utförande betala överenskommen ersättning för detta inom tid som anges på faktura.

12.2 Begär fastighetsägare att ny servisledning ska utföras i stället för redan befintlig och huvudmannen godkänner detta, är fastighetsägaren att skyldig bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3 Finner huvudmannen det nödvändigt att utföra ny servisledning i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldigt att svara för fastighetsägarens kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling, med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

§ 13 Indexreglering

Avgifter enligt 5 – 6 §§ är baserade på ett medelvärde på serie 311 och 322 i entreprenadindex (indextal juli 2018). När detta index ändras, har huvudmannen rätt att reglera avgiftsbeloppen därefter, dock inte oftare än en gång årligen.

Brukningsavgifter

§ 14

14.1 För bebyggd fastighet ska brukningsavgift betalas.

a)	En fast avgift per mätställe och år	XXX kr
b)	En avgift per m ³ levererat vatten	XX kr
c)	En avgift per år och lägenhet för bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet	XX kr
d)	En avgift per år och varje påbörjat 100-tal m ² tomtyta för annan fastighet	XXX kr

14.2 Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna.

Följande avgifter, uttryckta i procent av full avgift, ska därvid erläggas för respektive ändamål:

	Hänvisning	V	S	Df	Dg
a) Fast avgift	14.1 a)	45	45	5	5
b) Avgift per m ³	14.1 b)	45	55	-	-
c) Avgift per lägenhet	14.1 c)	30	35	30	5
d) Avgift efter tomtyta	14.1d)	30	35	30	5

14.3 Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tillsvidare inte ska fastställas genom mätning tas avgift enligt 14.1 b) ut efter en antagen förbrukning om 150 m³/lägenhet och år (för fritidsfastighet 90 m³/lägenhet och år).

14.4 För s. k. byggvatten ska brukningsavgift betalas enligt 14.1 b). Om mätning inte sker antas den förbrukade vattenmängden uppgå till 30 m³ per lägenhet.

14.5 Parallellkopplade mätare räknas som ett mätställe.

14.6 Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen undersöka mätaren om det anses nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det. Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två

kontrollpunkter enligt SWEDAC:s föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2014:3.

Kan mättelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning hos Mark- och miljödomstolen.

14.7 Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren godkänns vid undersökning, ska fastighetsägaren ersätta huvudmannen för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 18.

14.8 För spillvattenmängd, som efter huvudmannens medgivande avleds till dagvattennätet (kylvatten och dylikt) betalas avgift med 75 % av avgiften enligt 14.1 b).

§ 15

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls ska erlägga bruksavgift.

Avgift utgår med:

- a) En avgift per m² allmän platsmark och XXX kr
år för bortledning av dagvatten

§ 16

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som motsvarar levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet, ska avgift för spillvattenavlopp betalas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden ska bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad eller på annat sätt som överenskommit mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten ska debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§ 17

För obebyggd fastighet inom detaljplan ska bruksavgift erläggas enligt 14.1 a).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras den fasta avgiften. Följande avgifter, uttryckta i procent av full avgift, ska då betalas för respektive ändamål:

Avgiftskategori	Hänvisning	V	S	Df	Dg
a) Fast avgift	14.1 a)	45	45	5	5

§ 18

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiteras följande avgifter:

Nedtagning, provning och uppsättning av vattenmätare	XXX kr
Förtida byte av vattenmätare på begäran av fastighetsägare	XXX kr
Sönderfrusen eller på annat sätt skadad vattenmätare	
a) Mindre vattenmätare, upp till QN10	XXXX kr
b) Större vattenmätare, över QN10	XXXX kr
Avstängning av vattentillförsel	XXX kr
Påsläpp av vattentillförsel	XXX kr
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	XXX kr
Förgävesbesök i samband med uppsättning, nedtagning eller avläsning av vattenmätare	XXX kr
Länsning av vattenmätarbrunn	XXX kr

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 50 % av ovan angivna belopp.

För sådana arbeten som huvudmannen utför på fastighetsägares begäran och som inte är prissatta i taxan debiteras självkostnad.

§ 19

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 14-17, får huvudmannen

i stället komma överens med fastighetsägare eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 20

Avgifter enligt §§ 14-17 debiteras i efterskott för period som huvudmannen beslutar om.

Betalas inte debiterat belopp på förfallodagen eller tidigare debiteras dröjsmålsränta på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen.

Har inte mätaravläsning genomförts inför varje debitering, får mellanliggande debiteringar göras efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör därutöver göras på fastighetsägares begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 21

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen ska företa särskild åtgärd för att underlätta eller möjliggöra brukandet av den allmänna anläggningen på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen komma överens med fastighetsägare eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

Taxans införande

§ 22

Denna taxa träder i kraft 2020-01-01. De bruksavgifter enligt § 14.1, 14.3 samt 16, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, skall därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.